ION BĂIEŞU

Sursa

piesă în două părţi (şase tablouri) şi un epilog

Personajele

IVENIŢA
GHEORGHE
DORU
DORA
BUDIN
SECRETARA
COSTICĂ
MILIŢIANUL
DIDI
TASE
NINO
DIRECTOAREA
SOFRONIE
ZARE
PROCURORUL

PARTEA I

Tabloul 1

„Puneţi mina şi gindiţi !"

O încăpere nu prea spaţioasă, într-o casă de ţară. E camera pentru oaspeţi, cu un pat, o masă, o ladă veche şi sculptată, cu velinţe, carpete şi ştergare cusute cu arnici, cu preşuri colorate pe jos. Gazda, Iveniţa, o femeie dolofană şi zdravănă, de circa cincizeci de ani, aranjează lucrurile prin cameră. Apoi intră Gheorghe, soţul ei, un bărbat inalt şi blind, de aceeaşi virstă. Are o raniţă in spinare şi o puşcă de vinătoare.

IVENIŢA : Tu erai ?

GHEORGHE : Eu eram. *(Se aşază pe un scaun şi-şi aprinde o ţigară.)* Unde e inginerul ?

IVENIŢA : La dracu' să-l cinte. S-a dus pe riu. De ce mi l-ai adus pe cap pe nebunu-ăsta ?

GHEORGHE : Cine ţi-a spus că e nebun ?

IVENIŢA: Nu trebuie să-mi spună nimeni, am văzut cu ochii mei.

GHEORGHE: Adică?

IVENIŢA: Alaltăieri l-am găsit în grădină culcat între bălării şi uitîndu-se în pămînt. „Ce faceţi aici, domnu' inginer?" l-am întrebat. „Nu mă deranja, mi-a zis el. Mă uit să văd cum creşte firul ierbii". „Dar de ce faceţi asta?" l-am întrebat. Şi el ce crezi că-mi răspunde?

GHEORGHE: Că aşa i-a spus doctorul.

IVENIŢA: Da. Ca să nu-l mai doară capul. Ţi-a spus şi ţie?

GHEORGHE: Mi-a spus. E astenic. Boală boierească.

IVENIŢA: Ascultă, că n-am terminat. Ieri-noapte — tu dormeai tun — aud buf-buf în curte. Ies repede, şi mă iau cu mîinile de cap. Ce crezi că făcea? Luase un topor şi ne tăia aracii pentru vie pe care dădusem un curcan de cinci kile jumate. Ştii ce mi-a zis? Că tăiatul lemnelor este o muncă recomandată de doctori, ca să-ţi ia gîndurile. Azi-dimineaţă, cînd dădeam mîncare la păsări, vine să-mi spună că vrea ciorbă de cocoş. „Păi, îi zic, să mă duc prin sat să vă cumpăr unul". „Nu, zice el, eu îl vreau pe-al dumitale, că e mare şi frumos". „Păi nu-l tai, zic, nici pe-o mie de lei, pentru că îl am de zece ani şi mi-e drag de el".

GHEORGHE: N-ai înţeles? Cocoşul nostru îl trezeşte noaptea din somn şi vrea să scape de el. Mi-a zis c-o să-i sucească gîtul.

IVENIŢA: Nu poţi să-l duci la altă gazdă? Într-o noapte, cine ştie, ne dă foc la casă.

GHEORGHE: Ajutăm şi noi un suflet de om necăjit. A muncit mult, e obosit, trebuie să se refacă. Doctorul i-a zis să stea o lună de zile într-un sat liniştit, să bea lapte proaspăt, să nu facă nimic, să doarmă mult.

IVENIŢA: De ce nu ia buline dacă vrea să doarmă?

GHEORGHE: Păi aici e chestia, că el vrea să se vindece fără medicamente, cu ajutorul naturii. Asta e ultima găselniţă a medicinei moderne: aer, mişcare, linişte, vitamine. Acum vreau să-l iau la vînătoare. Îl duc sus, la cabană, îi pun o puşcă în mîini şi ne aşezăm la pîndă. Poate venim cu un căprior, cu un mistreţ, cu o cioară, ceva, nu ne întoarcem cu mîna goală. Fă-i un pachet cu mîncare.

IVENIŢA: Mă duc să-i fac. *(Se uită pe fereastră.)* A venit. *(Iese.)*

(Intră Doru, un bărbat mărunţel, palid, de circa 30 de ani. E nemulţumit, încruntat.)

DORU: Salut. Care-i baiul, primare?

GHEORGHE: Ce mai faci?

DORU: Fac pe dracu'! Nu pot să-nchid un ochi nici ziua, nici noaptea. De ce?

GHEORGHE: Pînă te obişnuieşti cu odihna.

DORU: La aer stau, lapte beau, plimbări fac... Ia să vedem ce mi-a mai spus doctorul. *(Scoate o hîrtie din buzunar.)* Să privesc cum creşte firul ierbii. Aiurea. L-am privit o juma' de zi, nici nu s-a clintit. Poveşti. După părerea mea, toate plantele cresc numai noaptea, pe furiş, cînd nu le vede nimeni.

GHEORGHE: Sînt ruşinoase.

DORU: Probabil. Ce mai zice doctorul? *(Se uită pe listă.)* Pescuit. Am fost şi la pescuit.

GHEORGHE: Şi?

DORU: Am aţipit cu undiţa în mînă şi, cînd a tras peştele, m-am speriat şi-am căzut în apă. Plus că mi s-a agăţat un ac de ureche. Uite-l aici. Trebuie să mi-l scot. Aveţi dispensar?

GHEORGHE: Avem.

DORU: Ce mai zice doctorul? Să mă las de fumat. M-am lăsat.

GHEORGHE: Şi cum te simţi?

DORU: Îmi vine să muşc. Cine-a adus tutunul în Europa? Columb?

GHEORGHE: Da, parcă el.

DORU: Şi cafeaua?

GHEORGHE: Probabil tot el.

DORU: Cred că i se răsucesc oasele în mormînt de cît l-am blestemat.

GHEORGHE: Cîte cafele beai şi cîte ţigări fumai?

DORU: Păi să-ţi dau un exemplu. În ziua cînd mi s-a făcut rău... Ţi-am povestit?

GHEORGHE: Nu.

DORU: Aveam un proiect extraordinar de urgent, ne pusese ministrul sula-n coaste, îl vroia a doua zi, mort-copt. Am lucrat pînă la patru dimineaţa. Zic: ce să mă mai duc acasă, mă culc pe canapea, în biroul şefului. N-am putut să dorm, bineînţeles, băusem opt cafele, aşa că am lucrat mai departe. Dimineaţa, la şapte, vin colegii, colegele, se uită la mine şi-mi zic: „Măi, tu eşti cam palid". Zic: „Am dormit prost azi-noapte". „Du-te acasă, îmi zic ei, odihneşte-te şi vii după-masă". „Lasă, zic eu, mă simt bine". Tipii ce fac? Anunţă şeful, şi şeful cheamă doctorul. „Ce vreţi, dom'le, cu mine, n-am nimic, sînt sănătos tun!" — am ţipat eu, furios. După care ce crezi că am făcut?

GHEORGHE: Ce?

DORU: Am leşinat în braţele doctorului. *(Gheorghe rîde.)* M-am făcut şi de baftă.

GHEORGHE: Şi cum ai nimerit la noi?

DORU: Mi s-a dat concediu medical *obligatoriu*. Subliniez: obligatoriu. După care m-au îmbrîncit, pur şi simplu, afară din București. Cică: „Dom'le, du-te unde-oi vedea cu ochii, dar să te întorci sănătos, că avem nevoie de tine". Drept pentru care m-am suit în tren, absolut la întîmplare, hotărît să cobor unde mi-o plăcea mai mult.

GHEORGHE: Și ți-a plăcut la noi?

DORU: Da. Mi-a plăcut că am văzut verdeață multă, vaci multe, și cai. Și că totul e așezat frumos, pe vale, și că toate casele sînt albe.

GHEORGHE: De la gară ai venit direct la mine, la primărie, și mi-ai zis: „Vreau să închiriez pentru o lună o cameră, o vacă cu lapte și cinci hectare de liniște". *(Rîde; Gheorghe e un tip vesel, bonom.)* Mi-ai plăcut și te-am înfiat pe loc.

DORU: Am văzut o fată în grădină citind.

GHEORGHE: E a noastră. Învață pentru facultate.

DORU: La ce dă?

GHEORGHE: La construcții.

DORU: Ingineria e grea. De ce nu face o limbă străină?

GHEORGHE: Ea a ales. Auzi? Am venit să te iau cu mine pe munte.

DORU: Ce să facem acolo?

GHEORGHE: Ne odihnim, vînăm.

DORU: Ce vînăm?

GHEORGHE: Am luat bon pentru un căprior. Mergem, îl împușcăm, pe urmă facem o frigare în aer liber, bem un vin roșu...

DORU *(încruntat)*: Ce ziceai că împușcăm?

GHEORGHE: Un căprior. Căprioarele sînt interzise pentru vînat.

DORU: Căpriorii, nu?

GHEORGHE: Nu, că și-așa sînt prea mulți.

DORU: Și de ce să-l împuști pe căprior?

GHEORGHE: Ca să-l mîncăm.

DORU *(cercetează arma de vînătoare, se uită pe vizor, ochește un vînat imaginar etc.)*: Auzi, știi ce v-aș face eu vouă, vînătorilor, dacă aș avea putere?

GHEORGHE: Ce?

DORU: Le-aș da animalelor cîte o armă și le-aș zice: „Fugăriți-i pe vînători și, cînd îi prindeți, trageți fără milă în ei! Doborîți-i!" Cum puteți să trageți în vietățile alea blînde și nevinovate, pe care îți vine să le pupi pe bot și să le dai să bea apă din palmă? Ce suflet aveți în voi?

GHEORGHE: Omul, dacă nu vîna și nu pescuia, crăpa de foame, dispărea ca specie. Sau trăia și acum în copaci, mîncînd mere pădurețe.

DORU: De acord, la început omul a vînat ca să supraviețuiască. Dar acum vînătoarea a devenit sport. Ce-ar fi să trag eu acum în dumneata *(întinde arma spre Gheorghe)* și să zic că fac sport?

GHEORGHE *(enervat)*: Auzi, sînt sătul pînă-n gît de ecologiști de-ăștia fanatici ca dumneata, la care le dau lacrimile de duioșie cînd văd un pui de găină cu puf auriu și care, cînd se așază la masă, o mănîncă pe maică-sa pînă la ultimul oscior. Nu-mi plac ipocriții, știi?

DORU: Mă rog, eu de vînat nu vînez. Du-te singur. *(Pe această replică intră Ivenița cu pachetul de mîncare.)* Sînt categoric împotriva a două sporturi: vînătoarea și boxul.

GHEORGHE: Ești însurat?

DORU: Încă nu.

GHEORGHE: Înseamnă că ești și împotriva femeilor.

DORU: În privința lor, n-am luat încă o hotărîre definitivă. Mai adun date.

IVENIȚA: Da' ce vîrstă aveți? Nu vă supărați că vă întreb...

DORU: Treizeci și trei, împliniți în mai.

IVENIȚA: Cînd m-am născut eu, tata avea tot treizeci și trei de ani, dar și patru copii.

DORU: Cînd mă fac bine mă însor și eu. Dacă m-oi face.

IVENIȚA: Vă faceți. Avem aer bun.

DORU: Într-adevăr, e bun. Cînd plec, îmi iau o rezervă în geamantan.

IVENIȚA: V-am adus mîncare pentru drum.

DORU: Nu, că nu mai plecăm.

GHEORGHE: Dînsul e împotriva vînatului.

IVENIȚA: Mă rog, cum dorește.

DORU *(după o pauză)*: Am ceva de vorbit cu dumneata, în calitate de primar. Ceva serios.

IVENIȚA: Eu să rămîn sau să plec? Poate aveți secrete.

DORU: N-avem nici un secret. *(Către Gheorghe.)* Auzi, mergînd pe rîu, la plimbare...

GHEORGHE: Ai văzut ce apă limpede avem?

DORU: Am văzut. Am și băut din ea. Fii atent ce descopăr, la un moment dat...

GHEORGHE: Ce?

DORU: O moară veche și părăsită.

GHEORGHE: O știu. Proprietăreasa a vrut s-o dărîme, dar am oprit-o eu. E singurul nostru monument istoric.

DORU: Chestia știi care este? *(Se uită îndelung și îngîndurat la Gheorghe.)* Văzînd moara asta, mi s-a aprins un bec în cap.

GHEORGHE: Un ce?

DORU: M-am așezat pe iarbă și am stat o oră cu mîna la falcă.

GHEORGHE : Te gîndeai ?

DORU : Probabil. Ştii cum ne zice şeful nostru... figură mare, dealtfel : „Mă, puneţi mîna şi gîndiţi, că vă ia mama dracului !"

GHEORGHE : Zi chestia cu becul. Ţi-a venit vreo idee ?

DORU : Exact. *(Conspirativ.)* Îţi spun o chestie care deocamdată rămîne între noi : din moara aia prăpădită se poate face o minune.

GHEORGHE : Am înţeles aluzia. Vrei să ne dai ideea s-o punem din nou pe picioare. Mersi. Ne-a venit şi nouă. Dar ce să măcinăm cu ea ? Pietre ? Noi avem în total patruzeci de hectare agricole pe care punem porumb pentru animale. Plus că există o moară mecanică la patru kilometri de-aici.

DORU : De ce te-arunci ? Ascultă-mă pînă la capăt. Eu nu vreau să facem dintr-o moară veche o moară nouă. Vreau altceva.

GHEORGHE : Ce ?

DORU *(în şoaptă, ca şi cum i-ar spune un mare secret)* : O microhidrocentrală.

GHEORGHE : O ce ?

DORU : Exact ce-ai auzit.

GHEORGHE : Te pricepi dumneata la aşa ceva ?

DORU : Păi asta e meseria mea. Am proiectat pînă acum şapte hidrocentrale : două pe Bistriţa, două pe Argeş şi trei pe Olt. Fii atent. Din paragina asta de moară o să scoateţi curent electric pentru tot satul.

GHEORGHE : Avem curent. *(Îi arată becul din tavan.)*

DORU : Da, dar o să aveţi curent *gratis !* Gratis, înţelegi ? Curentul vostru, nu al statului. În al doilea rînd, din lacul de acumulare o să aveţi apă potabilă în fiecare casă, plus apă ca să irigaţi lunca. Trei avantaje dintr-o dată

IVENIŢA : Apa ar fi tare bună, că anuăsta a fost secetă. Ne-a secat şi puţul, n-am avut cu ce uda grădina.

GHEORGHE : De unde bani ?

DORU : Bani pentru ce ?

GHEORGHE : Pentru materiale, pentru utilaje.

DORU : Faceţi rost.

GHEORGHE : De fondurile strînse din autoimpunere nu pot să mă ating. Trebuie să terminăm căminul cultural, să asfaltăm strada principală şi să facem o popicărie. Dacă nu rezolv chestiile astea pînă în primăvară, cînd sînt alegerile, nu mai iau decît două voturi : pe-al meu şi pe-al nevestii-mi.

DORU *(după o pauză)* : Deci, nu te interesează ideea mea ?

GHEORGHE : În principiu, da, dar nu acum. Poate la anu'.

IVENIŢA : Să vă aduc cîte un păhărut de ţuică ?

DORU : Eu nu beau.

GHEORGHE : Nici eu.

DORU *(se plimbă îngîndurat)* : La anu' e tîrziu... Ştiu eu dacă o să mai fiu peste un an pe-aici ?

GHEORGHE : Dacă n-o să fii dumneata o să fie altul.

DORU : Ascultă ! *(Înfierbîntîndu-se.)* Chestia asta numai eu o pot face ! Numai eu ! Şi numai acuma, cînd sînt liber.

IVENIŢA : Păi n-aţi venit să vă odihniţi şi să vă vindecaţi ?

DORU *(enervat)* : O să mă vindec. Asta mă priveşte pe mine. *(Către Gheorghe.)* Ştii ce-mi trebuie ? Cincizeci de saci cu ciment, zece metri cubi de cherestea şi mînă de lucru. Atît. Nimic în plus.

GHEORGHE *(enervat)* : Doamne fereşte ! De unde să-ţi dau ciment şi cherestea, cînd eu aştept repartiţia pentru cămin de două luni jumate ?

IVENIŢA : De ce vă certaţi ?

GHEORGHE : Nu ne certăm, discutăm. Du-te şi vezi-ţi de-ale tale. *(Iveniţa iese cu discreţie, pentru ca apoi să se întoarcă peste cîteva minute cu o strachină plină cu fructe şi să dispară din nou.)* Şi utilajele ?

DORU : Care utilaje ?

GHEORGHE : Păi cu ce produci curentul ?

DORU : Facem rost.

GHEORGHE : De unde ? Astea costă bani. *(Doru continuă să se plimbe prin încăpere, muşcînd dintr-un măr.)* Plus că-ţi trebuie o groază de aprobări.

DORU : De la cine ?

GHEORGHE : În primul rînd de la Întreprinderea de morărit. Aprobare ca să schimbi destinaţia morii. Pe urmă, de la Consiliul popular, de la Direcţia proiectări şi sistematizări, de la Direcţia apelor, de la dracu' şi de la lacu' ! Numai aprobările durează o juma' de an.

DORU : Cu alte cuvinte, ideea mea este excelentă, dar nu se poate realiza.

GHEORGHE : Anu' ăsta e imposibil. Practic, imposibil. *(Pauză.)* Oricum, îţi mulţumesc că te-ai gîndit la noi. *(Se ridică să plece.)*

DORU : Mai stai un pic ! Vreau să-ţi spun ceva. Eşti atent ?

GHEORGHE : Sînt. *(Se aşază pe scaun.)*

DORU : Tatăl meu a fost inginer. Bunicul meu a fost tot inginer. Ingineri de poduri. La noi, în familie, ingineria e o tradiţie ; eu, dacă o să am copii, tot ingineri îi fac. Ştii ce-a zis bunicul odată, după ce terminase un pod despre care toţi spuneau că nu se poate construi cu nici un chip ? „Mă, dacă nu faci măcar o singură dată în viaţă un lucru imposibil, geaba ai mai trăit !" Ai înţeles ?

GHEORGHE : Ce să înţeleg ?

DORU : Vreau să-mi dau seama dacă e ceva de capul meu sau sînt, pur şi simplu, un tîmpit. Ajută-mă să verific chestia asta. Te rog.

GHEORGHE *(zîmbind)*: Pe cuvîntul meu că-mi ești foarte simpatic.

DORU : Dumneata n-ai nimic de pierdut. Nici eu. Eu și-așa n-am ce face... De dormit nu dorm, de citit n-am voie... Lasă-mă să-ncerc.

GHEORGHE : Te distrează chestia asta ?

DORU : Nu-i vorba de distracție. Cred că e altceva. O... nu știu cum să-i zic... O țicneală de-a mea... O idee fixă.. Du-te la primărie și adu-mi niște hîrtii.

GHEORGHE : Ce fel de hîrtii ?

DORU : Niște adrese pentru materiale. Cînd e primul tren spre oraș ?

GHEORGHE : Peste trei sferturi de oră

DORU *(îl ridică de pe scaun și-l împinge spre ușă)*: Fugi, că nu mai e timp. Eu mă îmbrac și vin imediat.

GHEORGHE : Dumneata crezi că niște adrese se fac așa, ceac-pac, cît ai zice pește ? ! Ce, eu sînt de capul meu aici ? Trebuie să discut, să...

DORU : Știu, dar acum nu mai avem timp.

GHEORGHE *(întîrziind să iasă)*: Hîrtiile respective trebuie semnate, nu ?

DORU : Bineînțeles. Cu ștampilă.

GHEORGHE : Și dacă-mi iei materialele din cota repartizată pentru cămin, eu ce fac pe urmă ?

DORU : Nu iau din cota dumitale nimic. Iau o repartiție specială.

GHEORGHE *(nedumerit)*: Specială ? !

DORU : Da. Specială.

GHEORGHE : Cum adică specială ?

DORU : Nu te privește. Încerc. Am ceva de pierdut ?

GHEORGHE : Și ce zic, concret, în adrese ?

DORU : Zici așa : „Pentru repararea unei mori vechi de peste o sută de ani... în interes turistic..." Bîra... bîra.. Ceva confuz, din care să nu se înțeleagă mare lucru. Eventual dă-mi și o hîrtie în alb, ștampilată.

GHEORGHE : Dumneata vrei să mă bagi la pușcărie ?

DORU : Da, asta urmăresc. Du-te.

GHEORGHE *(face doi pași)*: Mă mai gîndesc.

DORU : Te gîndești pe urmă, după ce plec eu. Sau mîine, că e duminică, tot n-ai ce face. La biserică nu mergi, stai în casă și te gîndești.

GHEORGHE : Știi bancu-ăla cu ardeleanul și cu gînditul ?

DORU : Îl știu. Le știu pe toate. Hai, du-te !

(Gheorghe iese. Doru începe să-și îmbrace la repezeală un costum de culoare închisă.)

DORU *(strigă)*: Dadă Ivenițo ! Cravata !

IVENIȚA *(intră, speriată)*: Dar de ce vă trebuie cravată ?

DORU : Cum de ce ? Vreau să mă spînzur.

(Ivenița îi dă cravata, apoi iese. Peste cîteva clipe ușa se deschide ușor și intră Dora, fiica Iveniței și a lui Gheorghe.)

DORA : Bună ziua.

DORU : Bună ziua. Cine ești și ce vrei ? Zi repede.

DORA : Mă cheamă Dora.

DORU : Dora ? ! Grozav.

DORA : De ce ?

DORU : Pentru că pe mine mă cheamă Doru.

DORA : Și ce-i cu asta ?

DORU : Nimic. E o coincidență. Geme lumea de coincidențe. Știai ?

DORA : Știam.

DORU : Pe cine cauți ?

DORA : Pe tata. E aici ?

DORU *(aranjîndu-și ținuta)*: Da. Sub pat.

DORA : Îl caută cineva. E la primărie ?

DORU : Da, dar nu-l deranja. Are niște treburi în care sînt direct interesat. Înțelegi ?

DORA : Nu.

DORU : Ce te uiți așa la mine ?

DORA : Nu-i voie ?

DORU : Nu.

DORA : De ce ?

DORU : Sînt bolnav de astenie și doctorul mi-a interzis să am emoții și, în general, să fiu tulburat.

DORA : Și eu te tulbur ?

DORU : Încă nu, dar există riscul. Pleacă, s-ar putea să intre maică-ta.

DORA : Și dacă intră, ce ?

DORU : Nu vreau să-și închipuie că...

DORA : Că ce ?

DORU : Că încerc să te corup.

DORA *(se așază)*: În ce sens ?

DORU : În sensul că... Auzi, pui prea multe întrebări pentru vîrsta ta.

DORA : Păi dacă nu-mi răspunzi clar.

DORU : Ce să-ți răspund ?

DORA : Cum mă corupi... Cum...

DORU : Ascultă, tu nu ești prea zdravănă la minte. Îți arde de prostii. În loc să înveți, să te pregătești...

DORA : Unde pleci ?

DORU : În misiune.

DORA : E secretă ?

DORU : Deocamdată, da.

DORA : Dacă-ți pui cravată înseamnă că e ceva oficial.

DORU : Cînd mă întorc, îți spun tot, dar acuma trebuie să plec, ca să nu pierd trenul.

DORA : Și cînd te întorci ?

DORU : O zi, două, trei... Depinde. S-ar putea să iasă o chestie grozavă.

DORA : Serios ? !

DORU : Pe cuvînt. Mă ajuți ?

DORA : Dacă pot.

DORU : Din moment ce vrei să te faci ingineră, poți. Eventual, te fac adjunctă.

DORA : Da ? ! Grozav. Să-mi aduci ceva.

DORU : De unde ?

DORA : De-acolo, de unde te duci.

DORU : Ce să-ţi aduc ?

DORA : Ceva... Orice... Dar nu un obiect. Altceva...

DORU *(îngîndurat)* : Bine. Am să-mi notez. La revedere. *(Iese. Dora rămîne cîteva clipe în scenă. Doru se întoarce, grăbit.)* Mi-am uitat mapa. *(O ia şi pleacă spre uşă.)* Un intelectual fără mapă e ca un ţăran fără... *(Grăbit.)* Gîndeşte-te la o comparaţie... *(Iese.)*

DORA *(concentrîndu-se de-adevăratelea)* : Un intelectual fără mapă e ca un ţăran fără... Fără ce ?

IVENIŢA *(îngrijorată)* : Dora, scumpo, vezi, ai grijă, că omu-ăsta nu-i prea sănătos la minte...

DORA : Cum adică să mă grijă, mamă ?

IVENIŢA : Adică să nu asculţi tot ce spune el.

DORA : Cum să nu ascult, cînd sînt adjuncta lui ? ! Sînt obligată. *(Iese.)*

IVENIŢA *(încremenită)* : Adjunctă ? ! *(Hotărîtă.)* Să-l ia mama dracului ! Îl mutăm !

Tabloul 2

„Dudul sau gutuiul ?"

Biroul şefului de depozit de materiale de construcţii, încăpere modestă, cu o masă, un telefon, cîteva scaune. Budin, şeful depozitului, e un tip durduliu şi roşcovan, o fiinţă care iubeşte şpriţul, fotbalul, vînătoarea, popicele, adică bucuriile obişnuite ale micului potentat provincial, ghiftuit cu de toate. E brutal în expresii şi gesturi, are voce groasă, dogită, e după chef, îl doare capul, încă nu s-a dres.

BUDIN *(vorbeşte la telefon)* : Alo ! „Popasul căprioarei" ? Vorbeşte, mă, ai prune-n gură ? ! Dă-l pe Mişu la aparat ! Unde-i ? Cheamă-l ! Mă, tu n-auzi ce-ţi spun eu ? Şi ce dacă a spus să nu fie deranjat ? Zi-i că-l deranjez eu, Budin. *(Urlă.)* Budin, idiotule ! De la depozit. Aşa, vezi că ştii ? *(Aşteaptă cîteva clipe, încearcă să fumeze, dar nu poate, se simte mizerabil.)* Mişu ? Să trăieşti ! Mă, fi-ţi-ar pastrama a dracului să-ţi fie ! Ai pus cinci kile de sare pe ea. Am băut azi-noapte o găleată cu apă. M-a ars colita de-mi venea să mă urc pe pereţi, credeam că dau în primire. Vorba ardeleanului : „seara mîncat bine, beut bine, dimineaţa trezit mort". Vinul ? Vinul a avut şi el un mare defect : a fost prea bun. Criminal de bun, de sec şi de rece. Auzi, picoliţa aia nouă e ca focu-ăl mare, dacă nu mă cununi cu ea pentru o noapte nu-ţi mai dau nici bună ziua. Da, domnule, e rezolvat, nu ţi-am spus ? Să vină omul la mine. Ce vrea ? Ciment ? Cît ? Bine, îi dau şi cherestea, îi dau şi cărămizi, îi dau şi gardurile. Ce ţi-e ? Cumnat ? A, e fratele picoliţei ? Păi aşa spune, dom'le. Să zică atît, că vine din partea dumitale. Auzi ? Vezi că trec mai încolo pe la voi să mă dreg, altfel îmi sare capu-n aer. Ce-mi pregăteşti ? Ai un crap ? Sălbatic ? Aruncă-l pe grătar. *(În clipa următoare se aude un ciocănit uşor în uşă ; intră Doru. Acesta stă o clipă în picioare, apoi se aşază pe un scaun. Budin continuă discuţia, dar, neştiind cine e oaspetele, devine prudent, vorbeşte cifrat.)* Auzi, tovarăşu' Mişu, atunci rămîne cum am vorbit, dom'le. Pregăteşti raportul ăla cît mai rapid. Da, să fie treabă serioasă, nu fuşereală... Să fie pătruns bine... Adică pătruns de idei, de răspundere, de... Să aibă toate problemele în el, plus... anexele. Da, tot ăla de aseară... Rece şi... sec... Plus miliţia, plus pompierii... Persoana care raportează... raportul... Să fie acolo prezentă... Altfel, n-are nici un haz raportul... Cam într-o oră să începem şedinţa. Hai să trăieşti ! *(Închide, îl priveşte pe Doru, abulic. Doru îi zîmbeşte suav.)*

DORU : Dom'le, nu ştiu ce faci, dar arăţi senzaţional, parcă ai douăzeci şi cinci de ani şi şase luni neîmpliniţi.

BUDIN *(nu ştie cine e Doru, dar bănuieşte că e o cunoştinţă mai veche)* : Pe dracu' ! M-am îngrăşat ca o beşniţă.

DORU *(scoate din servieta-diplomat un pachet de „Kent" şi o brichetă, îl serveşte, apoi le lasă pe birou, la discreţie)* : Ei, acuma, ce vrei şi mata, mai e şi vîrsta, care ne ajunge.

BUDIN : E adevărat şi asta. Cu zece ani în urmă eram ca o sfîrlează. Acum mă îngraş şi cu aer.

DORU : Am o reţetă de slăbit extraordinară. Te interesează ?

BUDIN : Cum dracu' să nu mă intereseze ? Doctorul mi-a cerut să arunc cinşpe kile urgent de pe mine, nu mai pot să respir, hîrîi, cîrîi, gîfîi. Şi vorba-aia, n-am decît doi poli, sînt în floare.

DORU : Păcat.

BUDIN : Ce-i păcat ?

DORU : Păcat să nu slăbeşti. Ia o bucată de hîrtie şi notează.

(Scoate un pix şi i-l dă.)

BUDIN *(priveşte pixul, apoi rîde)*: Ai dracului capitaliştii! Numai prostii le trec prin cap. E cu femei goale.

DORU : Ţi-l fac cadou, dar cu o condiţie : dacă ţi-l găseşte nevasta, să nu spui că-l ai de la mine. *(Budin rîde de se prăpădeşte.)* Notează. În prima zi, dimineaţa, o cafea neagră fără zahăr, la prînz, o salată verde, iar seara o sută de grame de boabe de grîu fiert. A doua zi, o cafea neagră, fără zahăr, dimineaţa, o sută de grame de porumb boabe fierte, fără sare. La prînz...

BUDIN : Auzi, tată, păi ce sînt eu, vită furajată, să mă ţii numai cu cereale ?

DORU : Păi nu vrei să slăbeşti ?

BUDIN : Păi vreau, dar nu aşa. Să slăbesc, dar să mănînc o friptură de porc, nişte mici, o raţă pe grătar, o pastramă, un crap, un şalău... *(Rîde.)* O reţetă de-asta vreau !

DORU : N-am de-asta. Îmi pare rău.

BUDIN : Vii din partea lui Mişu ?

DORU : Care Mişu ?

BUDIN : De la „Popasul căprioarei".

DORU : Nu, eu sînt din Aldeni, nu mă cunoşti ?

BUDIN : Parcă, dar nu ştiu de unde să te iau...

DORU *(voit confuz)*: Nu ştii c-am fost odată la unul, cum dracu-i zice ? A ieşit cu lăutari, cu băutură, cu frigări şi alte minuni. Nu-ţi mai aduci aminte ?

BUDIN : Nu. Cînd a fost asta ?

DORU : Păi, stai să mă gîndesc. Va să zică...

BUDIN : Zi care-i problema, că am o şedinţă urgentă.

DORU *(îşi ia avînt)*: Tată, te ştiu om drăguţ şi serviabil. Ajută-mă şi pe mine. Te servesc şi eu cînd o fi cazul.

BUDIN : Numai să pot.

DORU : Poţi. Mata poţi orice. Dă-mi şi mie nişte ciment.

BUDIN : Îţi faci casă ?

DORU : Nu, e cu totul altceva. *(Scoate o hîrtie şi i-o dă.)* E pentru o construcţie necesară localităţii.

BUDIN *(citind)*: Aldeni... Aveţi o repartiţie pentru trimestrul trei, nu ?

DORU : Aia-i altă gîscă, e pentru cămin. Asta ne trebuie pentru altceva... Pentru o urgenţă... Un dig.

BUDIN : Dig ?! Ce dig, dom'le ? Cine v-a aprobat să faceţi diguri din ciment ?

DORU *(evaziv)*: Nu e dig, de fapt, e un baraj... Un bărăjel... Unul mic... O moară veche pe care vrem s-o reparăm şi s-o transformăm... Primim zilele astea aprobarea... Nu-i nici o problemă...

BUDIN *(îi dă hîrtia înapoi)*: N-am.

DORU : Te rog frumos.

BUDIN : Zău dacă am. Dacă-ţi dau ce ceri dumneata acolo înseamnă să trag obloanele. Stăm prost de tot. Depozitul e aproape gol. Plus că n-ai repartiţie. O surcea dacă dau fără repartiţie sînt belit imediat.

DORU : M-ai nenorocit. Contam pe mata sută la sută.

BUDIN : Îţi dau din repartiţia pentru cămin.

DORU : Nu pot să mă ating de aia sub nici un chip. Îmi trebuie ceva suplimentar, înţelegi ?

BUDIN : Ia mai dă hîrtia. *(O ia şi o parcurge ceva mai atent.)* „Interes turistic". *(Îl umflă rîsul.)* Doamne fereşte ! Cine crezi că-ţi aprobă dumitale materiale de construcţie pentru interes turistic ?! Nu ştii că sînt indicaţii speciale în privinţa asta ?

DORU : Dom'le, nu ştiu cum să-ţi spun, dar chestia nu e chiar turistică... Turistică e un fel de-a spune.

BUDIN : Atunci ce e ?

DORU : Vrei să fiu sincer ?

BUDIN : Zi-i.

DORU : Intenţionăm să facem dintr-o moară veche o microhidrocentrală. Nu-mi trebuie decît nişte ciment şi nişte cherestea, cu restul ne descurcăm pe plan local. Vreau să încep lucrarea imediat.

BUDIN : Aprobări ai ?

DORU : Le iau pe parcurs.

BUDIN : Dom'le, dumneata nu eşti zdravăn la minte ?

DORU : De ce ?

BUDIN : Cum începi o asemenea lucrare fără aprobări ?

DORU : Le iau între timp.

BUDIN : Nu ţine. E pericol. Pericol mare. Mai ales pentru mine, în caz că-ţi dau materialele. De ce nu iei întîi aprobările ?

DORU : E chestie de timp. Sînt presat, trebuie să încep treaba acum. Mîine.

BUDIN : Dragă, gîndeşte-te bine ! Te lansezi într-o investiţie fără să ştie organele de stat şi, mai ales, cele financiare ? Banca, dacă n-are aprobarea pe masă, îţi acoperă cheltuielile ? Ia zi, că te văd intelectual !

DORU : În mod obişnuit, nu, dar aici e cu totul altceva, se face prin contribuţie obştească.

BUDIN : Indiferent prin ce se face, îţi trebuie aprobare de la un for tutelar. Nimic nu se face fără aprobarea forului tutelar.

DORU : Va să zică, nu poţi să mă ajuţi ?!

BUDIN : Nici c-un oftat. Vrei să intru în belea ?

DORU : Nu intri în nici o belea. Eu răspund.

BUDIN : Dumneata răspunzi pe partea dumitale şi eu pe-a mea. Sînt păţit.

DORU *(se ridică ; pauză ; îşi ia ţigările, bricheta, hîrtiile, pune totul în servieta-*

. *diplomat şi se îndreaptă spre uşă)*: Îmi pare rău.

BUDIN : Şi mie.

DORU : Îmi pare rău, rău de tot. N-aş fi vrut să fac chestia asta în ruptul capului.

BUDIN : Păi, dacă n-ai cu ce, n-o faci. O laşi pentru altă dată.

DORU : Nu, nu-i vorba de lucrare. Lucrarea o fac oricum, mort-copt. E vorba de ce fac eu acuma, după ce plec de-aici.

BUDIN : Ce faci ?

DORU : Păi asta e, că fac o chestie pe care n-aş fi vrut s-o fac în ruptul capului. Un gest mizerabil şi scîrbos. *(Se apropie de el, confidenţial.)* Nimic mai josnic pentru un om, mai ales un intelectual, decît turnătoria.

BUDIN *(nepricepînd nimic)*: Aşa e.

DORU : Mi-e silă, dar n-am încotro. Mi-e silă de mine şi milă de dumneata...

BUDIN : Milă de mine ?

DORU : Da. N-o să-ţi fie lesne. Deloc. Intri în rahat mare.

BUDIN : N-am înţeles.

DORU *(confidenţial)*: Atunci, cînd am fost în noaptea aia... la chiolhanu-ăla... Cînd te-ai îmbătat lemn...

BUDIN : Cînd ?

DORU : Ai uitat, bineînţeles. Eu n-am uitat. Ştii ce-ai spus acolo ?

BUDIN : Ce ?

DORU : O grămadă de chestii. Te-a luat gura pe dinainte. De fapt, nici nu trebuie să le spun tot ce-ai spus. Spun numai un sfert din ce-am auzit. Atît. Un sfert. *(Pleacă spre uşă.)* Doar chestia cu dudul.

BUDIN *(năuc)*: Care dud ?

DORU : Sau gutui, nu mai reţin exact... Pomu-ăla cu rădăcini de aur...

BUDIN *(vine spre el, ameninţător)*: Dom'le, dumneata nu eşti sănătos la minte ? Du-te la doctor. Văd că vorbeşti în dodii.

DORU : Dom'le, dumneata nu-mi da mie sfaturi, că ştiu unde să mă duc. Fii liniştit. *(Pune mîna pe clanţa uşii.)*

BUDIN *(îl opreşte)*: Vorbeşte clar. Despre ce-i vorba ?

DORU : Lasă că ştii mata despre ce-i vorba. Nu face pe naivul. Ce dracu' ?

(Pauză lungă. Cei doi se privesc fix, vrînd parcă să se hipnotizeze reciproc. Budin cedează primul.)

BUDIN : Ia dă, dom'le, hîrtia aia s-o mai văd o dată. *(Ia hîrtia şi se întoarce la birou, răsfoieşte grăbit un dosar.)* Ai un noroc chior. Să aprinzi o lumînare la biserică.

DORU *(se întoarce, scoate pachetul de „Kent" şi-l serveşte)*: De ce ?

BUDIN : Ceapeul din Cărpiniştea a amînat nişte grajduri. *(Îi semnează hîrtia.)* Îţi dau repartiţia lor. Dar taie chestia cu interes turistic. Pune alt interes...

DORU : Interes general.

BUDIN : Perfect.

DORU *(stăpîn pe situaţie)*: Ştampila ! *(Budin se conformează.)* Mersi. *(Pune hîrtia în geantă şi se ridică. Pleacă spre uşă.)* Şi... în general vorbind... mănîncă mai puţin, dom'le ! Vorba unui celebru bucătar : totul trebuie să fie potrivit. Înţelegi ? *(Ajunge la uşă.)*

BUDIN *(vine după el ; e înnebunit de curiozitate, de spaimă şi umilinţă, a transpirat)*: Auzi ? Cine eşti dumneata ?

DORU : Ce contează ?

BUDIN : Şi ce e cu chestia cu dudul... Sau gutuiul ?

DORU : Am citit odată într-un ziar că un şef de depozit îşi ascunsese caseta cu un kil de bijuterii în curte, la rădăcina unui dud sau a unui gutui, în speranţa că pomul o să facă fructe de aur. Bineînţeles, bijuteriile erau adunate din micile lui economii. Chestie de un milion... Dar pomul nu a făcut fructe. N-a avut cînd. Cineva l-a lucrat la rădăcină. Înţelegi ?

BUDIN *(năuc)*: Şi ce legătură are asta cu mine ?

DORU : Nici una.

BUDIN : Aha. *(Pauză.)* Şi cînd am fost noi la un chef împreună ?

DORU : Niciodată. Acum te văd pentru prima oară în viaţa mea.

BUDIN : Şi-atunci ?

DORU : Şi-atunci, văzînd că nu vrei să-mi dai aprobarea de bună-voie, deşi materiale aveai, după cum se vede, m-am uitat bine la dumneata şi mi-am spus : „ia să zic eu ceva la întîmplare, ăsta trebuie să aibă atîtea pe conştiinţă încît n-am cum să nu-l nimeresc". Şi-aşa a fost. *(Pauză.)* Ce zici de flerul meu ? Ţi-a plăcut cum te-am lucrat ?

BUDIN *(s-a făcut negru la faţă)*: Ştii ce-ar trebui să fac eu acuma ?

DORU : Ce ?

BUDIN : Să te-arunc pe fereastră.

DORU : Pe mine ? ! *(Îl umflă rîsul.)* Nu te uita că arăt aşa cum mă vezi, sînt născut în Ferentari, am o viteză de execuţie nemaipomenită, patru lovituri pe secundă, am făcut karate. *(Scoate un strigăt ciudat şi face o demonstraţie scurtă, aiuristică, à la Bruce Lee.)* Ce zici de mine ?

BUDIN *(încremenit)*: Am înţeles. *(Ridică telefonul şi formează un număr.)* Alo ! „Popasul căprioarei" ? Mişule, pregăteşte şi un perete. Da, un perete. Ca să mă dau cu capul de el. Mersi.

Tabloul 3

„O dragoste mai găseşti, dar un prieten — ba !"

Anticamera inginerului-şef. O secretară drăguţă care bate la maşină. Doru stă pe un scaun, răbdător.

SECRETARA *(fără să ridice privirea de pe maşina de scris)* : S-ar putea ca şedinţa să dureze.

DORU : Cam cit ?

SECRETARA : Încă o oră, două...

DORU : E ceva important ?

SECRETARA *(nu prea binevoitoare)* : Normal.

DORU *(deschide servieta-diplomat şi scoate imbatabilul pachet de „Kent")* : Serviţi ?

SECRETARA *(nu e capabilă să refuze)* : Mulţumesc. *(Ia una ; el i-o aprinde.)* M-am lăsat de fumat, în principiu, dar din cînd în cînd...

DORU *(încearcă o conversaţie)* : Şi eu m-am lăsat, tot în principiu. Dar, din cînd în cînd, vorba dumneavoastră... *(Îşi zîmbesc.)* Să nu-mi spuneţi că n-aţi încercat la o facultate ?

SECRETARA *(ţigara o îndeamnă spre confesiune)* : Nu. O să vă mire.

DORU : Chiar că mă miră.

SECRETARA : Nu am dat din spirit de sacrificiu.

DORU : Aţi luat serviciu ca să vă ajutaţi familia.

SECRETARA : Nu. Ca să-mi ajut logodnicul. Era orfan de tată, maică-sa avea o pensie mică. Şi am decis să lucrez eu, ca să-l ajut pînă termină medicina. Iar după ce ne căsătorim, să urmez şi eu facultatea la seral.

DORU : Şi a terminat ?

SECRETARA : Cine ? El ? Nu. E în ultimul an.

DORU : Să nu-mi spuneţi că între timp s-a căsătorit cu o colegă !

SECRETARA *(trăgînd aprig din ţigară, profund tulburată)* : Bineînţeles. S-au căsătorit încă din anul patru. Mie mi-a spus abia după doi ani. El era căsătorit şi continua să aibă legături cu mine. Cu asentimentul ei, fireşte.

DORU : Al soţiei ? !

SECRETARA : Da. Din spirit umanitar. Nu cumva să fac un şoc.

DORU : Grozavă chestie...

SECRETARA : Noroc cu o colegă de-a lui, care mi-a scris.

DORU *(după o pauză)* : Şi ?

SECRETARA : Şi ? ! Asta e. El iese doctor, iar eu am rămas dactilografă.

DORU : Nu mai încercaţi la facultate ?

SECRETARA : Nu mai am nervi.

DORU : Vă înţeleg.

SECRETARA *(terminîndu-şi ţigara)* : În sfîrşit, să nu mai vorbim despre asta.

DORU : Totuşi, n-aş vrea să rămîneţi cu o impresie proastă despre...

SECRETARA : Despre bărbaţi ?

DORU : Nu despre bărbaţi. Despre oameni, în general. Am să vă dau un exemplu personal. Şi pe mine m-a părăsit logodnica — o fiinţă în care aveam încredere oarbă, aş fi putut să pun mîna în foc la modul cel mai propriu pentru ea, îmi dăduse cele mai grozave dovezi de dragoste şi credinţă. Şi, totuşi, o dată, cînd a trebuit să stau aproape două luni la Porţile de Fier — am uitat să vă spun că sînt inginer —, ea m-a părăsit pentru un regizor cu care plecase la mare şi cu care depusese actele de căsătorie. Tot ce mi-a rămas de la ea a fost un bileţel găsit în vaza cu flori.

SECRETARA : Vă lăsase flori proaspete ?

DORU : Exact. S-a căsătorit, a plecat, are de toate, are şi un copil, dar e profund nefericită.

SECRETARA : De ce ?

DORU : Nu ştie nici ea de ce. Probabil nu se adaptează.

SECRETARA : Sau poate că vă mai iubeşte încă.

DORU : Asta în mod sigur. Îmi scrie des, îmi telefonează, dar fără să se ascundă de bărbat.

SECRETARA : Dacă vă iubeşte, de ce a plecat ?

DORU : Nici asta nu ştie să-mi explice. Cred că a simţit la un moment dat tentaţia să încerce o experienţă, o altă variantă de viaţă. Aproape toţi simţim această tentaţie.

SECRETARA : Da, e adevărat. Şi eu visez tot felul de întîmplări de genul ăsta : că mă mărit cu un miliardar, că fac plajă în Bahamas, că joc la ruletă... A doua zi mă sperii şi-mi dau seama că n-aş avea curajul. Sînt foarte fricoasă. Dorm cu veioza aprinsă.

DORU : Ştiţi ce-mi scrie ea ? Că oamenii sînt la fel de nefericiţi chiar şi atunci cînd îşi împlinesc un vis, adică atunci cînd au tot ce le trebuie, cînd pot să facă tot ce vor. Tot la fel de singuri se simt.

SECRETARA : Depinde ce fel de om eşti.

DORU : Da, există o anumită categorie de oameni predispuşi spre nefericire, mai ales visătorii. Nu ? Eu, de pildă, sînt un visător notoriu, stau ore întregi gîndindu-mă la lucruri absurde şi inexplicabile.

SECRETARA : De pildă, la ce vă gîndiţi ?

DORU : De pildă, mă gîndesc la materie. Materia e încă o noţiune neelucidată, de-abia de-acum începem cît de cît să descoperim ceva din misterele ei. Pe mine — ca om, nu ca inginer — mă interesează extraordinar acest subiect şi visez, uneori, că merg prin materie ca printr-o peşteră pe care vrei s-o cercetezi bucată cu bucată, pentru ca, la un moment dat, să te rătăceşti şi să nu te mai poţi întoarce. Altă dată, mă gîndesc la alte lucruri, cu adevărat absurde. În fine, firea asta a mea e cam primejdioasă şi neavantajoasă, şi atunci am găsit remediul.

SECRETARA *(e fermecată de poveştile lui Doru)*: Ce remediu ?

DORU : Concretul. Mă arunc în concretul vieţii aşa cum te arunci în ştrand. Asta e soluţia cea mai sănătoasă împotriva angoaselor şi a stress-ului, în general, scumpă domnişoară. Dacă faci tot timpul ceva, un lucru sublim sau unul mărunt şi banal, cu aceeaşi patimă, cu aceeaşi dorinţă şi interes sincer, nu te mai interesează că timpul trece ireversibil, că avem o singură existenţă, că sîntem plasaţi într-un univers care e în plină fierbere, că ne poate lovi tramvaiul sau infarctul, că... etc... etc... Cum spunea cineva, un filozof pe care nu ştiu cum îl cheamă, trăieşte-ţi fiecare clipă ca şi cum ar fi ultima.

SECRETARA : Asta nu e posibil practic.

DORU : Bineînţeles. Acum vorbim teoretic. Dar, de fapt, nu asta vream să vă spun. De la ce pornisem ? A, da ! Vream să vă spun că eu, personal, nu sînt supărat, n-am fost supărat şi n-am suferit pentru femeia aceea care m-a părăsit, şi vă sfătuiesc şi pe dumneavoastră să faceţi la fel. De ce ? Oameni răi cu adevărat, oameni răi în totalitate nu există, decît în cazul că sînt bolnavi psihic, categorie pe care o excludem din discuţie. Adică şi logodnicul dumneavoastră şi logodnica mea au comis vizavi de noi un gest, ca să zic aşa, negativ, care ne-a adus sau ne-ar fi putut aduce nefericirea. Dar ei au făcut acest gest în favoarea lor, pentru mai-binele lor. Pot eu să condamn un om care se gîndeşte mai întîi la fericirea lui şi apoi la a mea ?

SECRETARA : Există şi oameni care uită de fericirea lor în favoarea altora.

DORU : Există, dar puţini. Trebuie să ai o vocaţie specială pentru asta. Şi reţineţi că noi nu vorbim aici de fericire în general, la modul ideal, ci de fericirea aia mică şi meschină, strict personală. Spuneţi-mi, dar fiţi sinceră : nu există sau n-a existat în viaţa dumneavoastră un bărbat modest, loial, cinstit şi sincer pînă la Dumnezeu, care v-a iubit sau vă iubeşte în taină, dezinteresat ?

SECRETARA *(tulburată)* : De unde ştiţi ?

DORU : Nu ştiu nimic. Vă întreb.

SECRETARA : Există. *(Pauză.)* Există un om care mă iubeşte de cînd eram elevă. E fostul meu profesor de fizică. E în stare oricînd să divorţeze pentru mine.

DORU : Şi ?

SECRETARA : Ne întîlnim de două ori pe săptămînă, ne facem tot felul de planuri, discutăm, dar n-am luat nici o hotărîre. El mi-a susţinut moralul, singură n-aş fi reuşit să mă redresez după şocul pe care l-am trăit. Dar aş vrea să nu mai vorbim despre asta. Vreau să uit.

DORU : Da, mai bine vorbim despre altceva. Ce fel de om e inginerul-şef ?

SECRETARA : În nici un fel. Munceşte enorm. Nu-l interesează altceva. Directorul e plecat aproape tot timpul la Bucureşti sau în străinătate, greul cade pe el. Într-o zi i s-a făcut rău din cauza enervării.

DORU : Cîţi ani are ?

SECRETARA : Treişitrei.

DORU : Ca şi mine. Unde a terminat facultatea ?

SECRETARA : La Bucureşti, mi se pare.

DORU : Ca şi mine. Cum îl cheamă ?

SECRETARA : Penescu.

DORU : Penescu ? ! Penescu Constantin ?

SECRETARA : Da.

DORU : Blond ?

SECRETARA : Îl cunoaşteţi ?

DORU : Mi-a fost coleg de grupă. *(Se ridică şi dă buzna în biroul inginerului-şef. Decorul se schimbă, fireşte.)* Costică, fir-ai al dracului, mă ţii la uşă de o oră ? Măgarule !

COSTICĂ *(e aplecat asupra unor hîrtii)*: Cine eşti dumneata ?

DORU : Poftim ?

COSTICĂ *(îl recunoaşte)* : Doru ! Ce-i cu tine ? *(Se ridică şi-i vine în întîmpinare ; se îmbrăţişează.)*

DORU : Am venit să te văd.

COSTICĂ *(îl priveşte cu admiraţie)* : Ştii c-arăţi excelent, nenorocitule !

DORU : Aiurea ! Sînt astenic în ultimul hal.

COSTICĂ : Pe cuvînt c-arăţi bine. Bei o cafea ?

DORU : N-am voie cafea, alcool, tutun, piper, sare şi femei. Restul — la discreţie.

(Rîd amîndoi. Sînt realmente fericiţi că s-au întîlnit.)

COSTICĂ : Tu ştii de cînd nu ne-am mai întîlnit noi ? De... cinci ani. Ne-am văzut o dată, într-o noapte, la bar, la „Melody". Eu, provincialul, venit în delegaţie, am intrat să mă destrăbălez, tu, bucureşteanul, erai cu o damă grozavă la masă. Pe urmă, ai dansat cu solista. Erai mare, de-abia ai schimbat două vorbe cu mine.

DORU : Pe-atunci, într-adevăr, eram bărbat bine, mă distram, mă aiuream Acuma beau lapte...

COSTICĂ : Hai, termină, că n-ai nici pe dracu ! Arăți bine. Eu sînt la pămînt.

DORU : De ce ?

COSTICĂ : Muncă multă, belele aici, belele acasă...

DORU : Ce-ai acasă ?

COSTICĂ : Am un copil bolnav. Hipocalcemie. Cînd nu te-aștepți, i se face rău, leșină. Am dat o avere pe medicamente, pe doctori și — nimic !

DORU : Își revine pe la paișpe ani. Ce e, fată ?

COSTICĂ : Da.

DORU : Își revine. Mai cunosc un caz. Ce face nevastă-ta ? Mi-e dor s-o văd.

COSTICĂ : Ce să facă ? E profesoară la liceul industrial, ține gospodăria, crește copiii, s-a îngrășat, a încăruntit.

DORU : Așa repede ?

COSTICĂ : Din cauza fetiței. Eu mai uit, dar ea e tot timpul obsedată de boala asta nenorocită. Tu te-ai însurat ?

DORU : Încă nu.

COSTICĂ : Ar fi cazul. Rămîi desearǎ la noi ?

DORU : Nu. Trebuie să plec. Am niște treburi. Auzi, Costică ? Ca să fiu sincer, cînd am venit aici, la tine, eu habar n-aveam că ești tu.

COSTICĂ : Cum nu știai ?

DORU : Nu știam că lucrezi la fabrica asta. Eu venisem cu o treabă la director. Mi s-a zis că directorul e plecat. Hai la inginerul-șef. Noroc chior : te găsesc pe tine.

COSTICĂ : Deci, ești venit în interes de serviciu ?

DORU : Nu chiar de serviciu. Dar nici personal. Juma-juma. *(Îl privește lung.)* Costică, ajută-mă, că de nu, te ia mama dracului.

COSTICĂ : Cu ce ?

DORU : Am nevoie de un electromotor.

COSTICĂ : Pentru ce ?

DORU : Îți explic pe urmă. Zi dacă-mi dai sau nu. Cu plată, bineînțeles.

COSTICĂ : Dar la ce-ți trebuie ție așa ceva ? Tu proiectezi ditamai hidrocentrale, monștri industriali, și ceri de la mine un motor amărît ?

DORU : Dacă ții neapărat, îți explic. Sînt în concediu medical și m-am instalat într-un sat, la voi, în județ.

COSTICĂ : Unde ?

DORU : Departe. La vreo șaizeci de kilometri.

COSTICĂ : Și ?

DORU : Am găsit acolo o moară și vreau să le fac peizanilor o microhidrocentrală. Ca să mă distrez.

COSTICĂ : Tot sonat ai rămas.

DORU : Probabil.

COSTICĂ : Măi băiete, păi cum să te ajut eu pe tine ? Toată producția noastră e pentru export.

DORU : Toată ?

COSTICĂ : Pe anu-ăsta, toată.

DORU : Și nu poți să-mi dai și mie unul ? Unul singur !

COSTICĂ : Eu îți dau și zece. Adu-mi repartiție de la minister.

DORU : De unde de la minister ?

COSTICĂ : De la direcția comercială.

DORU : Îmi dau ăia repartiție ?

COSTICĂ : Bineînțeles că nu. Adică nu-ți dau de la mine, dar îți dau de la altă fabrică, sau de la un depozit.

DORU : Boală lungă, moarte sigură. Mie îmi trebuie acum, pe loc.

COSTICĂ : Pe loc ?!

DORU : Mă rog, în cel mult cîteva zile.

COSTICĂ : N-am cum. Decît dacă îl fur.

DORU : Nici chiar așa. Hai să găsim o soluție.

COSTICĂ : Ce soluție ?

DORU : Nu știu. Tu ești de-ai casei, tu știi ce se poate face.

COSTICĂ : Nu se poate face nimic.

SECRETARA *(intră pentru o clipă) :* Sînt doi tovarăși de la Centrală.

COSTICĂ : Roagă-i să aștepte cinci minute. Dă-le cîte o cafea sau cîte un pepsi.

SECRETARA *(sobră) :* Bine. *(Iese.)*

DORU : Deci, în cinci minute vrei să scapi de mine ?

COSTICĂ : Nu, dragă, fii serios. Mă aștepți puțin și mergem să mîncăm ceva împreună. Mergem la un restaurant, acasă nu e decît soacră-mea și nu vorbesc cu ea.

DORU : Costică, hai, găsește o soluție ! Dă-mi un motor. Am hîrtie oficială la mine, cu ștampilă, cu tot ce trebuie.

COSTICĂ : Nu înțelegi că eu nu lucrez direct cu beneficiarul ? Toată producția mea pleacă direct în portul Constanța.

DORU : Ce producție ai pe zi ?

COSTICĂ : Cincizeci de motoare.

DORU : Și nu poți să-mi dai și mie unul ?

COSTICĂ : Nu. Nu mă lasă legea.

DORU : Legea ?!

COSTICĂ : Da, legea.

DORU : Legea nu e făcută pentru noi ?

COSTICĂ : Da, pentru noi.

DORU : Eu vreau să fac o faptă pozitivă, în interesul obștei. Recunoști ?

COSTICĂ : Da.

DORU : Și legea mă împiedică s-o fac ?! Tocmai legea, care, în mod logic, ar trebui să mă ajute ?!

COSTICĂ : Depinde de situație. Acum, de pildă, tu vrei să faci un bine, dar cu abuz.

DORU : Nu asta contează. Contează faptul ca atare, sensul lui. E sau nu faptul de care-ţi vorbesc eu în interesul societăţii ? Legea e făcută în interesul societăţii ? Este ! Atunci ?...

COSTICĂ : Atunci, ce ?

DORU : Caută o portiţă de ieşire.

COSTICĂ : În principiu, adică teoretic, tu ai dreptate, o lege justă în principiu poate să mă incomodeze într-o chestiune concretă şi la fel de justă, dar nu se poate altfel.

DORU : Hai să terminăm cu teoriile. Dă-mi motorul. Ce păţeşti dacă se află ?

COSTICĂ : Mă scoate din funcţie.

DORU : Şi ? Te faci inginer într-o secţie.

COSTICĂ : Da. Şi pierd o mie două sute din leafă. Ce părere ai ?

DORU *(îngîndurat)* : Cam mult.

SECRETARA *(intră din nou)* : Ce fac cu ăia de la Centrală ? Nu vor cafea. Sînt nervoşi.

DORU : Spune-le că e înăuntru cineva de sus. De sus de tot.... *(Îi face cu ochiul.)*

SECRETARA : Mă rog...

COSTICĂ *(foarte încurcat)* : Roagă-i să mă scuze încă două minute.

SECRETARA : Mă rog... *(Iese.)*

DORU : Nu-ţi face iluzii, că nu scapi de mine în două minute.

COSTICĂ : Atunci, aşteaptă-mă alături o juma' de oră.

DORU : Lasă că ştiu eu ce înseamnă o juma' de oră cînd vin doi tipi de la Centrală. Ăştia te freacă pînă diseară.

COSTICĂ : Bine, atunci rămîi aici. Trebuie să-i chem înăuntru. *(Se ridică.)*

DORU : Stai jos ! *(Joacă ultima carte.)* Costică, tu ai uitat că ţi-am făcut şi eu odată un bine în viaţă ?

COSTICĂ : La ce te referi ?

DORU : Mă jenez să-ţi aduc aminte.

COSTICĂ : Nu te jena.

DORU : A cui prietenă era în anul întîi de facultate Nicoleta, actuala ta soţie ?

COSTICĂ : A ta.

DORU : Şi cînd te-ai îndrăgostit tu de ea, ca o lulea, n-ai venit la mine şi m-ai rugat s-o las în pace, că vrei s-o iei de nevastă ?

COSTICĂ : Şi ce-i cu asta ? Vrei să ţi-o dau înapoi ?

DORU : Nu fi ordinar !

COSTICĂ : Nu văd ce legătură are una cu alta.

DORU : Ai dreptate, sînt un tîmpit. Iartă-mă.

COSTICĂ : Bine, te iert. Du-te şi aşteaptă-mă alături. Sau plimbă-te prin oraş. Vizitează catedrala. Are o acustică grozavă şi o orgă celebră.

DORU : Stai un pic, că am o idee. Ştii că, în materie de idei, sînt mai bogat ca o bancă elveţiană.

COSTICĂ : Ce idee ?

DORU : Trăsnet. Fii atent. Cîte motoare ai rebutate la ora actuală ?

COSTICĂ : Vreo douăzeci.

DORU : Le recondiţionezi ?

COSTICĂ : Vreo cincisprezece, da. Cinci nu rentează.

DORU : Şi ce faci cu ele ?

COSTICĂ : Le casez.

DORU : Adică le dai la fier vechi ?

COSTICĂ : Da.

DORU : Dă-mi-le mie.

COSTICĂ : Ce să faci cu ele ?

DORU : Văd eu ce fac. Din cinci, scot unul bun.

COSTICĂ : Imposibil. Au bobinajele arse.

DORU : Ce te priveşte pe tine ? Treaba mea cum mă descurc. Uite cum procedăm : îl cunoşti pe şeful de la I.C.M. ?

COSTICĂ : Da.

DORU : Tu i le predai lui şi el mi le dă mie. Iar eu îi dau lui cantitatea respectivă de fier vechi. Îi dau chiar dublu. Vorbeşti ?

COSTICĂ *(în situaţie imposibilă)* : Dragă, nu ştiu cum să-ţi spun, dar n-am cu el asemenea relaţii ca să-i propun un mişmaş de genul ăsta. Tipul poate să mă toarne oricînd.

DORU : Hai, mă, nu fi speriat, du-te dracului ! *(Apasă pe un buton. Intră Secretara.)* Domnişoară, fă-i dînsului legătura cu directorul Întreprinderii de colectarea metalelor vechi. Te rog frumos.

SECRETARA : Imediat.

COSTICĂ *(către Secretară)* : Spune-le celor doi să intre. *(Către Doru.)* Hai să vorbim de-alături. *(Se îndreaptă amîndoi spre uşă.)*

DORU : O furgonetă găsesc eu în oraşu-ăsta împuţit ?

COSTICĂ : Cum adică „împuţit“ ? *(Ies împreună, vorbind.)* Vrei să spui că Bucureştiul tău miroase a levănţică ?

PARTEA a II-a

Tabloul 4

„Fiat lux !”

Un colţ de pădure, un colţ de moară şi, eventual, unul de rîu. Doru scrie pe o scîndură ceva, cu creta, apoi, cînd termină, o agaţă de uşa morii. Pe scîndură scrie : „Acţiunea FIAT LUX. Înaltul comandament“. Dora stă mai deoparte şi-l urmăreşte. Doru îşi încropeşte o masă din scînduri, care să ţină loc de birou, şi aşază în jurul ei cîţiva buşteni, în loc de scaune. Apoi aranjează, la cîţiva metri distanţă, o altă masă, mai mică.

DORU : Aşa... Ce ne mai trebuie ?

DORA : Un telefon.

DORU : Deocamdată, o să ne descurcăm şi fără. Deci, ăsta e biroul meu, de inalt comandant.

DORA : Iar ăsta e al meu, ca secretară.

DORU : Înalţii comandanţi nu au secretare, au aghiotanţi.

DORA *(arătînd spre firmă)* : Ce înseamnă „Fiat lux“ ?

DORU : Să se facă lumină.

DORA : Asta cine-a zis-o ? Dumnezeu ?

DORU : Nu se ştie exact. Unde e taică-tu ?

DORA : Înăuntru. Se uită şi tace. Azi noapte n-a închis un ochi.

DORU : De ce ?

DORA : Cred că i-e frică. A băgat mama groaza în el. *(Strigă.)* Tata !

GHEORGHE *(apare dinăuntru ; e îngîndurat)* : Ce s-a întîmplat ?

DORU *(scoate din mapă mai multe suluri de hîrtii : planşe, schiţe, însemnări)* : Să aruncăm o ultimă privire asupra planului de bătaie. *(Desfăşoară hîrtiile pe masă.)* Dumneata... Eşti atent ?

GHEORGHE : Sînt.

DORU : ...te ocupi de baraj şi de canalul de aducţiune. Canalul, de fapt, există, trebuie numai lărgit şi finisat. Eu mă ocup de motoare.

GHEORGHE *(sceptic)* : Oameni. Ne trebuie oameni.

DORU : Bineînţeles. Ne trebuie oameni. Pînă n-a apărut omul nu s-a făcut mai nimic ca lumea pe Pămînt. Ia să vedem de ce forţe dispunem. Cîţi bărbaţi există la ora asta în sat ?

GHEORGHE : Eu sînt unul. Miliţianul — doi. Paznicul de la primărie...

DORU : Trei.

GHEORGHE : Moaşa... Că e bărbat... Adică-i ţine locul...

DORU : Cîţi ani are ?

GHEORGHE : Şaizeci.

DORU : Patru.

GHEORGHE : Un pensionar de război, ciung şi chior.

DORU : Cinci.

GHEORGHE : Didi, gestionarul bufetului.

DORU : Şase. Închide-i prăvălia pentru inventar.

GHEORGHE : Doi pensionari de boală, ambii beţivi : Nino şi Tase.

DORU : Opt. Îi dezalcoolizăm prin muncă.

GHEORGHE : Atît. Restul sînt navetişti.

DORU : Îi folosim duminica şi sîmbăta după-amiaza, plus în zilele libere. Plus elevii. Ei trebuie să fie baza.

GHEORGHE : Mă am rău cu directoarea. Nu mă înghite.

DORU : Vă împac eu. Duceţi-vă în sat şi aduceţi-i aici pe toţi.

GHEORGHE : Şi aprobarea ?

DORU : Ce-i cu aprobarea ?

GHEORGHE : Începem treaba fără aprobare, de capul nostru ?

DORU : Începem. Concediul meu nu e decît de-o lună. Într-o lună trebuie să facem chestia. Deja au trecut patru zile.

GHEORGHE : Şi aprobarea ?

DORU : Ţi-am spus că mă duc după ea. Azi mă duc.

GHEORGHE : Şi ţi-o dă pe loc ?

DORU : O să văd eu, mă descurc. Totul e să-ncepem. Hai, dă-i bătaie, du-te după oameni !

GHEORGHE *(din ce în ce mai nedumerit)* : Eu cred că sînt un timpit. Din moment ce mă iau după dumneata, sînt un timpit.

DORU : Dragul meu, nu fi sceptic ! Crede în Idee ! Crede în Faptă ! Numai cei care cred înving. Du-te şi repetă în gînd de o mie de ori : cred, cred, cred, cred...

DORA : Eu cred.

DORU : Perfect. Hai, duceţi-vă ! Acţionaţi ! *(Cei doi pleacă. Doru iese din transă şi începe să cerceteze hîrtiile, îngrijorat.)* Cum dracu' facem aici ? *(Dă o fugă în spatele morii, cercetează, se întoarce, notează.)* Mda. Aşa trebuie făcut. Aşa... Dar de unde fac rost de un greder ? *(Îşi notează.)* Totul e să nu plouă, să nu... *(Apare Miliţianul pe bicicletă.)*

MILIŢIANUL *(tînăr, simpatic, viol)* : Mă întîlnii cu primarul şi mă trimise încoace. *(Se uită la firmă.)* Comandament... Chestie serioasă, deci ?

DORU : Păi dar cum ? Ce, ne jucăm ?

MILIŢIANUL : Cu ce vă ajut ?

DORU : Eşti oltean ?

MILIŢIANUL : Din Băileşti.

DORU : Şi cum ai ajuns aici ?

MILIŢIANUL : Valurile vieţii.

DORU : Fii atent, ai o sarcină extrem de importantă şi hotărîtoare.

MILIŢIANUL : Ordin !

DORU : Cum te cheamă ?

MILIŢIANUL : Vasile..

DORU : Vasilică, fii atent ! Ieri, cînd m-am întors, am văzut la vreo zece kilometri de-aici o echipă care monta o linie de înaltă tensiune.

MILIŢIANUL : Da, trag o variantă pentru explotarea forestieră de la Făgeţel.

DORU : Cum facem noi să împrumutăm nişte scule de la ei ? Am nevoie ca să desfac nişte motoare defecte din care să scot unul bun. Pentru asta îmi trebuie scule speciale şi aparate de măsurat. Cunoşti pe cineva de-acolo ?

MILIŢIANUL : Nu, dar şeful de echipă face naveta cu Trabantul şi trece pe la noi prin sat. Îi iau carnetul. Merge cam tare.

DORU : Fii nemilos.

MILIŢIANUL : Clar. Peste o oră trebuie să treacă. L-am găbjit.

DORU : Perfect. Ştii de ce mai avem nevoie ? Pentru o singură zi, maximum două. De un greder. Unde-l găsim ?

MILIŢIANUL : Găsim la un şantier, prin vecini, nu-i o problemă.

DORU : Bravo. Îmi place de dumneata. Eşti om de acţiune.

MILIŢIANUL : Păi asta-i meseria ! Ceacpac ! *(Rîd amîndoi.)* Să trăiţi ! *(Pleacă.)*

(Apar, ca pe bandă rulantă, Didi, gestionarul bufetului, urmat de haimanalele satului, Nino şi Tase, semn că Gheorghe şi Dora lucrează cu eficienţă.)

DIDI *(indignat)* : Tovarăşe dragă, nu vă supăraţi, dar eu vreau să protestez !

TASE : Şi noi !

DORU : Ce s-a întîmplat ?

NINO : Am fost umiliţi şi jigniţi.

DIDI : Şi bruscaţi.

TASE : Aproape arestaţi.

DORU : Cine-a făcut asta ?

NINO : Primarul.

DIDI : Cu ce drept ?

TASE : Pe baza cărui act ?

DORU : Staţi jos şi explicaţi-vă mai limpede. Pentru ce v-a umilit, v-a jignit, v-a bruscat şi aproape v-a arestat şi pentru ce aţi venit să reclamaţi toate astea la mine ? *(Cei trei se aşază.)*

DIDI : Eu sînt gestionarul bufetului.

DORU : Aşa.

DIDI : Acum un sfert de oră mă aflam, ca orice om al muncii conştient, la serviciu, unde îi serveam pe aceşti clienţi de bază cu cîte un fernet mic, schimbînd, totodată, şi diferite impresii generale despre diferite chestii generale, cînd intră pe uşă primarul. Noi îl salutăm respectuoşi, la care dînsul ne întreabă : „Ce faceţi aici ?" Eu zic : „Sînt la locul meu de muncă şi-mi fac datoria". „Foarte bine, zice dînsul, din clipa asta nu-ţi mai faci datoria la locul ăsta de muncă, ci la altul. Închizi localul, iei un tîrnăcop şi pleci spre moară. Acolo găseşti un inginer care-o să-ţi spună ce ai de făcut". „Păi, zic, pe ce bază să închid localul, ce motiv am în faţa clienţilor". „N-ai nevoie, zice, de nici un motiv în faţa clienţilor pentru că vor merge şi ei tot acolo". *(Le face semn celor doi să continue.)*

DORU : Şi ?

NINO : Cum vă spunea tovarăşul gestionar, noi tocmai ne aflam în local pentru a lua cîte un fernet mic, fernet care e o băutură pe bază de plante naturale şi care ajută foarte mult digestia în cazul în care ai probleme în acest sens cum e cazul nostru, cînd tovarăşul primar se întoarce spre noi şi ne zice : „Fuga repede pînă acasă, luaţi-vă cîte un tîrnăcop, şi pas alergător pînă la moară ! Cronometrez : dacă nu sînteţi acolo într-un sfert de oră, aţi dat de dracu' cu mine !"

TASE : La care eu mă ridic şi strig : „Tovarăşe primar, dar noi sîntem pensionari de boală, sîntem suferinzi, avem certificate, avem reţete, avem documente". El — nimic. „Am zis un sfert de oră. Dacă întîrziaţi mai mult de un sfert de oră, vă las fără pensii. Paraziţilor !"

DORU *(oripilat)* : Aşa v-a zis ?

DIDI : Aşa le-a zis.

DORU : Nu se poate !

NINO : Tovarăşe inginer, uitaţi colea cîte reţete am şi cîte diagnostice. *(Îi arată nişte hîrtii pe care Doru se preface a le studia cu atenţie.)* Am toate bolile care se termină în „ită": hepatită, arterită, colită, gastrită...

DIDI : Gastrita l-a costat două gîşte.

TASE *(îi face semn la obraz)* : Nu fi ordinar, că pe urmă...

DIDI *(nervos)* : Că pe urmă, ce ?

TASE : Putem zice şi noi despre tine, care stai zi de zi la bufet, că nu te-a văzut soarele la faţă de doişpe ani. Poate c-ar mai putea să vină şi altul în locul tău, iar tu să treci la munca cîmpului. Sau în cîmpul muncii. Cum preferi ?

DIDI : Auzi ? E dînsul aici, că ţi-aş zice eu ceva !

DORU *(s-a făcut că n-a auzit cearta dintre cei doi)* : Într-adevăr, din documente reiese că sînteți realmente suferinzi.

NINO : Păi da, eu sînt *realmente* bolnav, tovarășe inginer. Atunci de ce mă trimite la muncă obligatorie, ca să nu-i zic forțată, de parcă aș fi prizonier de război, ca săracul tatăl meu ? De ce ?

DORU : Păi nu l-ați întrebat pe primar ?

TASE : Cum să nu ? Știți ce ne-a zis ? „N-aveți nici pe dracu' ! Sînteți roșii în obraji ca niște pepeni".

NINO : „Păi, i-am zis eu, ce contează că sînt roșu în obraji dacă sînt palid pe dinăuntru ?!"

TASE : Eu, dacă beau cîte o cinzeacă pe zi, o beau la recomandarea medicului. Ca să mi se dilate vasele.

DIDI : Du-te, dom'le, de-aicea, cum o să-ți recomande doctorul alcool ?

TASE : Păi uite că mi-a recomandat !

DIDI : Cît ?

TASE : Un litru pe trimestru.

DIDI : Și cîte trimestre are, la tine, o săptămînă ?

DORU : Nu vă certați, că nu e frumos. Mie-mi pare rău c-ați pățit ce-ați pățit, dar n-am nici o vină.

NINO : Nici nu v-am reproșat dumneavoastră ceva, Doamne ferește !

DORU : Din partea mea, puteți să-l reclamați unde vreți.

TASE : Păi îl reclamăm, n-aveți nici o grijă.

NINO : Că ne pricepem.

DORU : Sigur că da. Acum dumneavoastră, totuși, ca oameni maturi și serioși ce sînteți, trebuie să-l înțelegeți și pe el și să vă puneți puțin în situația lui. Lucrarea trebuie făcută urgent, mînă de lucru nu există, toți bărbații sînt navetiști. Pe cine să te bazezi ? *(Tăcere.)* Pot să vă ajut cu ceva ?

(Cei trei se uită unii la alții și se înțeleg din priviri.)

DIDI : Tovarășu' inginer, dacă vreți, puteți.

NINO : N-aveți un post de curier ? Sau telefonist ? Sînt de meserie. Numai asta am făcut în armată.

DORU : N-am, din păcate. Schemă mică.

TASE : Atunci treceți-ne de la tîrnăcoape la altceva. Eu am lumbago.

NINO : Dați-ne la secția lopată. E ceva mai lejeră.

DORU : De acord.

DIDI : Mulțumim. O să vă fim recunoscători. *(Confidențial.)* Ce preferați ? Ceva mai sec, mai demi sau...

DORU : Deocamdată, n-am voie alcool. Dar niște cafea primesc cu plăcere.

DIDI : S-a făcut *(Cei trei se îndreaptă spre rîu.)* Să trăiți !

DORU : Succes ! Dar primarul unde e ?

TASE *(se întoarce)* : Am uitat să vă spun. Cu noi, la bufet, mai era și Gigi, o haimana, un parazit, are treizeci de ani și trăiește din pensia maică-si. El zice că nu muncește pentru că învață limbi străine, vrea să intre chelner la București, la „Intercontinental", dar pînă acum nu știe decît „ies" și „sior". Cînd a apărut primarul și-a auzit despre ce-i vorba, individul s-a strecurat pe sub masă și-a zbughit-o. Primarul i-a strigat : „Nu fugi, Gigi, că te găsesc și-n gaură de reptilă". Și s-a dus după el. Îl găsește precis, am avut noi grijă să-l informăm unde are ascunzătoarea clandestină. La revedere. *(Iese, strigînd către ceilalți.)* La fapte, la fapte, condițiile sînt coapte !

DORU : Bravo ! *(Apare Directoarea școlii, circa treizeci de ani, elegantă, înțepată, orgolioasă.)*

DIRECTOAREA : Bună ziua. Sînt directoarea școlii.

DORU *(curtenitor)* : Sărut mîinile, stimată și frumoasă doamnă ! Sînt onorat să vă cunosc. Vă rog să luați loc.

DIRECTOAREA *(tușată de primirea curtenitoare care i se face ; se aștepta la altceva)* : Mulțumesc.

DORU : Și dumneavoastră ?

DIRECTOAREA : Poftim ?

DORU : Și dumneavoastră ați venit să vă plîngeți împotriva primarului ?

DIRECTOAREA : Da, și eu. Dar cine s-a mai plîns ?

DORU : Niște haimanale, n-are importanță.

DIRECTOAREA : De fapt, eu nu vreau să mă plîng dumneavoastră, pentru că nu aveți, din cîte am aflat, nici o calitate oficială.

DORU : E adevărat, sînt venit pe cale strict particulară. Nu fac altceva decît să dau o mînă de ajutor la o treabă care privește exclusiv interesul satului dumneavoastră.

DIRECTOAREA : Satul nu e al meu, eu sînt venită aici doar de un an și nu am de gînd să rămîn decît cel mult încă unul, pînă îmi găsesc catedră în oraș. Despre altceva vroiam să vă vorbesc. Aici, în acest sat, există o mentalitate nefericită, care aparține, de fapt, primarului : la toate acțiunile obștești, baza sînt elevii. Totul se face cu ei, prin ei, cu cadrele didactice în frunte. S-a întîmplat să mi se ceară să duc elevii pînă și la un meci de fotbal, ca să facă galerie echipei comunale, mi s-a impus să fac repetiții cu lozincile pe care să le strigăm.

DORU : Asta-i culmea !

DIRECTOAREA : Da, e culmea, dar e adevărat.

DORU : Acum însă e vorba de o treabă serioasă, de o lucrare ce va rămîne, sper, în istoria satului ca un adevărat monument. Cînd vor fi mari, elevii dumneavoastră vor spune, cu mîndrie, copiilor lor: „Uite, aici am lucrat şi eu cînd eram ca voi, am..."

DIRECTOAREA *(dură)*: Domnu' inginer, n-are rost să faceţi propagandă puerilă cu mine, chestiile astea le ştiu mai bine ca dumneavoastră. Dacă vreţi fraze de acest gen vă debitez cîte doriţi, pînă deseară. Eu am venit să vă spun că avem cu elevii un plan ferm de strîngere a plantelor medicinale, plan pe care trebuie să-l raportez îndeplinit la Inspectoratul judeţean în cel mult zece zile, dacă nu, risc să fiu sancţionată. Pe mine asta mă interesează, nu lucrarea dumitale.

DORU: Îmi pare rău. De ce nu i-aţi spus asta primarului?

DIRECTOAREA: Păi nu i-am spus?

DORU: Şi?

DIRECTOAREA: Ca de obicei, a fost obraznic şi grosolan. Dînd de înţeles că vreau să fac carieră cu codiţa şoricelului şi ochiul boului. Bineînţeles că l-am pus la punct de i-au mers fulgii.

DORU: Bine i-aţi făcut. *(Pauză. Cei doi se privesc în tăcere.)* Îmi îngăduiţi să vă spun că arătaţi excelent? Aveţi un profil de actriţă profilată pe teatru antic.

DIRECTOAREA *(măgulită)*: O, nu-mi aduceţi aminte de teatru. N-am mai văzut un spectacol din primăvară. Mi-e dor şi de operă. Am auzit că s-a pus „Boema", opera mea preferată. Vreau să mă duc neapărat într-o duminică.

DORU: Dacă pot, aş veni şi eu. Mă luaţi?

DIRECTOAREA: Bineînţeles.

DORU: Sper să nu se supere soţul... Să-şi închipuie cine ştie ce.

DIRECTOAREA: Soţul e la reciclare.

DORU: Mi-ar face plăcere să ne mai vedem, să mai discutăm.

DIRECTOAREA: Şi mie. Serile sînt atît de pustii şi de plicticoase aici. Vă invit deseară la o cafea şi un Vivaldi.

DORU: Vă mulţumesc.

DIRECTOAREA: Unde aţi dispărut cîteva zile?

DORU: După materiale, după un motor.

DIRECTOAREA: Şi le-aţi procurat?

DORU: Da.

DIRECTOAREA: Cu bani?

DORU: Mai mult cu relaţii.

DIRECTOAREA: Fără relaţii, în ziua de azi, eşti ca un invalid.

DORU: Nici chiar aşa...

DIRECTOAREA: Pot să vă întreb ceva?

DORU: Da.

DIRECTOAREA: Nu vă supăraţi?

DORU: Nu.

DIRECTOAREA: Din cîte ştiu, aţi venit aici în concediu medical. Adică să vă odihniţi.

DORU: Sînteţi informată exact.

DIRECTOAREA: Din moment ce sînteţi la odihnă, ce v-a venit să vă ocupaţi de aiureala asta cu microhidrocentrala? Vă trebuie balamuc, dureri de cap?

DORU: Ca să fiu sincer, nici eu nu ştiu de ce. Cred că din viciu. Probabil sînt un maniac.

DIRECTOAREA: Nu vă înţeleg. În loc să vă odihniţi, să vă plimbaţi, să vă distraţi... Simţiţi nevoia să faceţi bine unor oameni care nu merită?

DORU: La cine vă referiţi?

DIRECTOAREA: La ţăranii ăştia. Sau vreţi să-l ridicaţi în grad pe primar?

DORU: Nu. N-am nici un interes.

DIRECTOAREA: Sînteţi cumva rude?

DORU: Acum l-am văzut pentru prima oară. M-am oprit în satul ăsta din întîmplare. Am pus degetul pe hartă.

DIRECTOAREA: Şi de ce staţi la el? N-aţi găsit altă gazdă? Sau vă interesează fiica lui, o fiinţă la fel de obraznică şi înfigăreaţă ca şi taică-su?!

DORU: Am impresia că nu sînteţi în relaţii prea bune cu primarul...

DIRECTOAREA: Da, pentru că m-a luat tare de la început, încercînd să mă intimideze. Pe urmă, văzînd că nu-i merge, mi-a făcut curte. Bineînţeles, în stilul lui grosier. L-am repezit de i-au mers fulgii. De-atunci, cînd mă vede, i se urcă sîngele la cap. În sfîrşit, nu vreau să vă plictisesc cu micile mele necazuri.

DORU: Stimată doamnă, am o rugăminte intimă: îmi daţi şi mie o mînă de ajutor cu elevii? La muncile uşoare. Adică la nivelat canalul de aducţiune. Vă rog din suflet.

DIRECTOAREA *(îl priveşte lung şi semnificativ în ochi)*: O fac numai pentru dumneata personal. Te rog să reţii. *(Se ridică.)*

DORU *(îi sărută mîna)*: Îndatorat pentru totdeauna.

DIRECTOAREA: Într-o oră sîntem aici. La revedere.

DORU: La revedere. *(Directoarea pleacă. Apare Gheorghe, primarul, care stătuse ascuns.)*

GHEORGHE: Ce părere ai de scorpia asta?

DORU: Ne-ai ascultat?

GHEORGHE: Cîteva minute. Ai văzut cît venin aruncă împotriva mea?

DORU *(ca să-l tachineze)*: E adevărat că i-ai făcut curte?

GHEORGHE: Ar fi vrut ea!

DORU: Cum stăm?

GHEORGHE : Ţi-am găsit un om formidabil care să te ajute la motoare.

DORU : Cine ?

GHEORGHE : Un pensionar. Figură mare, se pricepe să repare orice, de la maşina de tuns la locomotiva Diesel. Cînd i-am spus, îi sfîrîiau degetele. Trebuie să pice.

DORU : Perfect.

GHEORGHE : Are un singur defect : nevasta nu-l lasă să plece singur de-acasă de frica băuturii. Aşa că baba o să stea tot timpul pe capul vostru.

DORU : Nu-i nimic. O punem să ne cînte.

GHEORGHE : Mă duc în sus. Vii şi tu ?

DORU : Du-te ! Trebuie să apară şi copiii. Eu îmi pregătesc documentaţia pentru mîine, la judeţ. Mergem împreună, da ?

GHEORGHE : Îmi pare rău, dar te duci singur.

DORU : Nu vrei să vii ?

GHEORGHE : Nu. Eu nu pot să susţin o idee care nu-mi aparţine.

DORU *(surprins)* : Mă rog. Deşi...

GHEORGHE : Poftim ?

DORU : În ce calitate mă duc eu acolo să cer aprobare ?

GHEORGHE : În aceeaşi calitate în care ai procurat materialele.

DORU : Perfect. O să încerc să mă descurc. Cum îl cheamă pe şeful sistematizărilor ?

GHEORGHE : Nu ştiu. Ştiu că, decît să dea o aprobare, mai degrabă îşi scoate-o măsea. *(Pleacă.)*

(Doru se apleacă deasupra hîrtiilor. După un timp, apare Dora.)

DORA : Tovarăşe comandant...

DORU *(precizează)* : Comandant-şef.

DORA : Tovarăşe comandant-şef, vă raportez că am făcut rost de şase femei, care vor lucra la canalul de aducţiune.

DORU : Bravo. Eşti o comoară.

DORA : Ştiam.

DORU : De unde ?

DORA : Aşa îmi zice şi mama. Cică : „Tu ori eşti o comoară, ori o belea !"

DORU : Du-te pe teren şi fă o primă inspecţie. Vii într-o oră şi-mi raportezi.

DORA : Am înţeles. Să trăiţi !

DORU *(îngîndurat, privind-o absent)* : Şi, în general... *(Pauză.)*

DORA : Ce doreaţi să spuneţi ?

DORU : Nimic... Vroiam să spun că aşa... în general... Scuză-mă, dar comandanţii sînt, uneori, cam distraţi, uită ce au de spus. A, mi-am adus aminte. Vroiam să spun că tu ar trebui să cam stai pe-acasă şi să te ţii de carte, dacă vrei să dai examen.

DORA : N-am probleme. Intru pe locul unu, doi, trei sau patru.

DORU : Cînd am timp, te verific. Îmi dai voie ?

DORA : Cînd doriţi.

DORU : Bine. Du-te.

(Dora pleacă. Apare Sofronie, mecanicul pensionar, figură pitorească.)

SOFRONIE : Să trăiţi ! Sînt Sofronie. Unde-s motoarele ?

DORU : Înăuntru.

SOFRONIE : Mă duc să le demontez.

DORU : Ai scule, nea Sofronie ?

SOFRONIE : Scule ?! Eu, cu o şurubelniţă îţi demontez şi-un vapor. Dar cu o condiţie : să nu stea nevastămea pe capul meu. Acuma ştiţi unde e ? Acolo, ascunsă după copaci. Mă urmăreşte de cincizeci de ani. Acum i-am zis : dacă te apropii la o distanţă mai mică de o sută de metri trag cu şuruburi în tine

DORU *(încîntat de şarmul bătrînului)* : Şi nimereşti ?

SOFRONIE : Vai de mine ! Am o precizie perfectă. Mă duc să încep.

DORU : Mulţumesc, nea Sofronie. După ce le desfacem începem să le facem. Atunci intru şi eu în acţiune.

SOFRONIE : Fiţi fără grijă, motorul o să iasă.

DORU : Să dea Dumnezeu.

SOFRONIE : Sînteţi credincios ?

DORU : Nu. Dar vorba unui mare ateu : Dumnezeu nu există în mod sigur, dar, dacă există, am sfeclit-o. *(Sofronie rîde de se prăpădeşte. Apoi pleacă. Doru se pregăteşte şi el de plecare. Apare Dora.)*

DORA : Pleci ?

DORU : Da.

DORA : Mereu pleci.

DORU : Mă duc după treburi.

DORA *(melancolică)* : De cîte ori pleci începe să bată vîntul.

DORU : Da ?! N-am observat.

DORA : Eu da. Şi se face mai rece.

DORU : Atunci o să vin repede. Poate chiar în noaptea asta.

DORA : Am să te aştept. Am să ţin lumina aprinsă.

DORU : Care lumină ?

DORA : A lunii.

DORU *(absorbit)* : Nu. A lunii e prea mult. Ţine aprinsă doar o stea. Una din dreptul ferestrei tale. Atunci am să ştiu că te-ai gîndit la mine. *(Pauză. El îndrăzneşte să o mîngîie pe păr.)* De fapt, nu te gîndi la mine. Gîndeşte-te la ale tale.

DORA : Păi ce am eu al meu ? Mai nimic. *(Pauză.)* La ce te gîndeşti ? .

DORU *(ambiguu)* : E o chestie foarte ciudată problema asta a atracţiei.

DORA : Atracţia cui ?

DORU : Atracţia astrelor, a obiectelor, a fiinţelor. Atracţia în general... Nimeni nu s-a încumetat să ne-o explice. *(O sărută pe păr.)*

DORA : Te simți cumva atras de mine ?

DORU : Da. Și nu-mi explic de ce. Uite, acum, de pildă, vreau să plec și nu pot.

DORA : Ce ciudat !

DORU : Nimeni nu a putut explica acest fenomen din punct de vedere științific.

DORA : Nimeni ?

DORU : Nici chiar savanții. Nici filozofii. Nici înțelepții.

DORA : Nici înțelepții ?!

DORU : Nici.

DORA : S-ar putea să fie vorba de legea atracției universale ?

DORU : S-ar putea. Adică tot ce există în Univers să se simtă atras de ceva care-i este cel mai aproape în clipa respectivă. O infinită solidaritate a materiei. Înțelegi ?

DORA : Formidabil !

DORU : De la atom pînă la coloșii galactici, totul e căutarea de sine și de seamăn, o veșnică sete de apropiere, de comuniune. Înțelegi ?

DORA : Nu. Adică da.

DORU : Atunci am plecat. Să nu pierd trenul. Ai grijă de treburi... de oameni... Mobilizează-i ! Entuziasmează-i ! Însuflețește-i ! *(Dispare.)*

DORA *(singură)* : Să-i însuflețesc...

NINO *(gîfîind)* : N-avem cozi la lopeți ! *(Apar și „colegii“ săi Tase și Didi.)* La tîrnăcoape, la cazmale...

TASE : N-avem unelte. Cu ce să lucrăm?

DIDI : Ne pare rău, bunăvoință am avut... Dar fără cozi... *(Dă să plece. Ceilalți, la fel.)*

DORA *(disperată)* : Stați ! Nu plecați ! *(Rupe cîteva crengi din pomi.)* Uitați, aveți cozi cîte vreți ! Poftiți !

NINO *(către ceilalți, dezamăgit)* : Într-adevăr, există...

DORA *(către cei trei și către ceilalți)* : Fraților, nu vă lăsați ! *(Face eforturi teribile ca să improvizeze cîteva lozinci.)* Pe șantier activați ! Cărați pietre și pămînt... Cu plăcere și avînt. Căci... *(Singură.)* Căci, ce ? *(Urlînd.)* Căci, aici, la noi, pe vale... construim microhidrocentrale... *(Singură.)* Dar, de fapt, de ce am zis la plural ? Noi facem una singură, de ce să exagerez ? Atunci cum ar veni ? Căci, aici la noi, pe vală... construim o micro... *(Din ce în ce mai precipitată.)* Fraților, nu vă lăsați ! Canalul să-l săpați ! Digul să-l ridicați ! Pietrele să le cărați ! *(În criză de inspirație.)* Tra, la, la, la, la ! *(Cei trei o privesc nedumeriți și speriați, după care pleacă înapoi, la lucru. Dora răsuflă ușurată.)* Gata, i-am însuflețit !

Tabloul 5

„A mai trecut un an din viața mea !"

În biroul unui șef local, Zare, bărbat în vîrstă de circa 60 de ani, cu o figură blîndă și cumsecade, binevoitor și surîzător, sfătos, pus pe confesiuni. Pe o măsuță, Doru are niște hîrtii desfășurate, niște planuri pe marginea cărora cei doi au discutat pînă acum.

ZARE : Mulțumesc, dragul meu. M-am edificat. *(Sună telefonul.)* Alo ! Da, scumpa mea, vin la masă la ora obișnuită, sigur că da. Am la mine un tînăr inginer foarte simpatic, cum termin cu el am plecat. Nu, n-am uitat, în drum iau aspirine. Pa. *(Închide.)* Soția mea pune aspirine la murături — ultima cucerire a științei. Da, dragul meu, m-ai convins, e bine, foarte bine, n-am nici o grijă că va ieși un lucru minunat, poate chiar o bijuterie.

DORU *(emoționat de solicitudinea cu care e primit)* : O bijuterie n-o să iasă, din păcate, pentru că n-am cu ce, n-am oameni ca s-o finisez, s-o bibilesc. N-am nici materiale, n-am nici timp. Sînt legat, din păcate, de o anumită dată precisă, v-am spus că eu sînt aici în concediu, pe douăzeci și opt trebuie să fiu la București la treabă. Șeful meu e o figură rar întîlnită, poți să-i furi leafa din buzunar, te iartă, dar să nu întîrzii cinci minute dimineața că urlă ca din gură de șarpe, în materie de disciplină e neamț. Sigur, dacă aș fi avut la dispoziție trei, patru, cinci luni de zile, plus oameni de meserie, o făceam cu toate dichisurile, ca la carte.

ZARE : Dragul meu, contează să meargă, adică să dea lumină.

DORU : O să dea. Din moment ce există sursa, adică apa, n-are cum să nu dea.

ZARE : Da, n-are cum să nu dea. Din moment ce există sursa...

DORU : Acum, vorbind între noi, profesioniștii, eu am comis o necuviință venind la dumneavoastră pentru avizare tehnică cu zdrențele astea de hîrtii. Sper însă că dumneavoastră o să mă înțelegeți : aici n-am avut condiții să fac niște schițe ca lumea, n-am avut nici măcar hîrtie de calc nici tuș, n-am avut nimic, astea sînt, de fapt, niște schițe de schițe, nu schițe propriu-zise.

ZARE : Am înțeles, sînt niște bruioane, niște improvizații, dar dumitale, ca specialist, nu-ți trebuie, de fapt, nici o schiță. o lucrare ca asta o faci cu ochii închiși.

DORU : Totuși, să știți că o oarecare bătaie de cap este. Nu în ceea ce privește concepția, ci din punct de vedere practic : materiale, forță umană, aprobări.... Să știți că nu mi-a fost ușor să fac rost de aprobări pentru materialele de construcție, pentru partea tehnică... Oamenii sînt prudenți cu mine și-i înțeleg, vine un necunoscut, netam-nesam : hai să vă fac o microhidrocentrală. Păi, stai, tată, să vedem, să...

ZARE : Firește, firește. Oamenii sînt prudenți.

DORU : Și, pe urmă, nu toți sînt ca dumneavoastră, adică de meserie, care să înțeleagă imediat despre ce-i vorba. Sau, pur și simplu, oameni cumsecade, de bună-credință, dispuși să te ajute dezinteresat. Vă rog să mă credeți, dar la un moment dat am fost obligat să recurg la procedee care îmi displac profund, la șan... *(Ar fi vrut să zică „șantaj", dar se răzgîndește.)* Dar n-am avut încotro. În sfîrșit, ce șansă că v-am întîlnit pe dumneavoastră, care sînteți o minte deschisă și un om care m-ați înțeles din prima clipă !

ZARE : Cum să nu te înțeleg, dragul meu, cînd eu însumi, la vîrsta dumitale, eram la fel ! O, Doamne, îmi aduc aminte că acum vreo treizeci și ceva de ani, îmi colcăia capul de idei, nici nu mai știam de care să mă apuc. Aveam, de pildă, ideea unui selector de zgomote la motoarele de mare capacitate, o asemenea invenție ar fi avut — și mai are încă ! — importanța ei deosebită. Să înlături zgomotul unui motor de locomotivă, de vapor și, mai ales, de avion, mai ales azi, cînd se pune cu atîta necesitate problema stăvilirii poluării sonore, era și este o mare chestie. Dar tocmai cînd mă lansasem în treabă, cu toată documentarea pusă la punct, mi se îmbolnăvește și moare mama, alergături, zbucium, durere, n-am mai fost om un an de zile, între timp m-am mutat, am pierdut fișele, nu mai aveam chef de nimic ețetera. De asta te felicit pentru felul dumitale de a fi dintr-o bucată : ți-a venit ideea, te apuci de treabă imediat, nu amîni deloc, mai tîrziu poate nu mai ai chef, poate ai altceva de făcut ețetera. Ca și căsătoria : ai cunoscut o femeie care-ți place, gata, o iei de nevastă pe loc, altfel te răzgîndești sau ți-o ia altul.

DORU : Îmi place cum gîndiți. Vă mulțumesc că mi-ați dat curaj.

ZARE : Păi să știi că gestul dumitale e unul de curaj.

DORU *(modest) :* O mică aventură. Un hobby.

ZARE : Ei, da, dar există o mare diferență între un hobby care constă în colecționarea cutiilor de chibrituri și unul ca al dumitale, care aduce folos omului ețetera. *(Sună telefonul.)* Alo ! Da, draga mea. Am înțeles : iau și drojdie de bere. Mai am puțin. Pa ! *(Închide.)* Spuneai mai înainte că ceea ce faci dumneata e, de fapt, și o aventură. Dar te întreb, dragul meu : cîți oameni mai sînt în stare în ziua de azi de aventuri ? Mă refer, desigur, la aventuri dezinteresate, aventuri în sine, aventuri pure și întru totul sincere. Am citit recent despre fapta extraordinară a unei femei care a traversat singură Atlanticul cu o mică ambarcațiune. Ce curaj, ce gest superb, îmi ziceam. Ei bine, ea l-a făcut pentru a cîștiga un premiu de nu știu cîte mii de dolari și ca să-și facă popularitate. Dacă vrei o aventură, fă-o doar pentru tine, nu pentru glorie, fă-o fără să te știe nimeni, doar pentru propria ta satisfacție. Am să-ți fac o mărturisire strict intimă, soția mea nu știe nimic. Peste opt luni și șapte zile voi ieși la pensie. Știi ce am de gînd să fac ? Să fug de-acasă. Unde ? — mă vei întreba. Nu știu exact. Într-o aventură, o aventură lipsită de un scop anume.

DORU : Totuși, un scop trebuie să aibă, volens-nolens.

ZARE : Firește, va avea, totuși, un mobil. Adică voi merge unde voi vedea cu ochii și cu orice mijloace : pe jos, cu bicicleta, cu trenul, cu schiurile, cu vaporul. Seara, am să mă opresc unde am să pot și, înainte de a adormi, istovit, îmi voi nota într-un caiet tot ce-am văzut, cu cine am vorbit și ce-am vorbit. Și așa o să merg zi de zi, an de an, pînă voi îmbătrîni și n-am să mai pot și atunci o să mă întorc acasă, am să recitesc tot ce-am scris în caietul meu ca să-mi dau seama ce este lumea și ce este omul. După care voi muri liniștit.

DORU : Și, totuși, de ce vreți să faceți asta ?

ZARE : Ți-am spus : fără un scop anume. Doar pentru limpezirea mea intimă. Pentru împăcarea sufletului meu. Nu vreau să plec din această existență fără concluzia mea personală. Am cunoscut și pînă acum oameni, dar puțini, n-am avut posibilitatea să călătoresc. Acum, însă, vreau să cunosc lumea. Nu oamenii, lumea. Ce este lumea ? Lumea nu înseamnă oameni adunaţi la un loc, ci totalitatea acţiunilor şi gîndirii lor, a resorturilor intime, ale gesturilor şi simţirii, ale... cum să zic... Eţetera. *(Pauză.)* Asta vreau să fac peste opt luni şi şapte zile, dragul meu.

DORU : Asta, într-adevăr, e o aventură. O aventură grozavă. Trebuie să fiţi un om cu totul deosebit ca să puteţi face aşa ceva. Trebuie să fiţi un om foarte curajos, un om cu totul ales.

ZARE : Încă nu sînt. Dar voi fi. Sau, cine ştie, poate nu voi fi. Poate nu voi avea curajul s-o fac. Gîndeşte-te că va trebui să plec fără ştirea soţiei, care nu va fi de acord cu asta nici în ruptul capului, ea nu s-a despărţit de mine nici o singură zi în treizeci şi nouă de ani de căsnicie. Marele meu act de curaj nu va fi aventura în sine, plecarea în necunoscut pentru mulţi ani, ci gestul acela pe care-l voi săvîrşi în zorii unei zile, cînd voi ieşi tiptil din casă şi voi dispare fără să-i spun nici un cuvînt. Şi, asta, cui ? Unui om alături de care am trăit o viaţă. Ei, ce zici ? Te-ai simţi în stare de aşa ceva ?

DORU : Nu ştiu pe moment, dar, în general, sînt dispus să fac orice, cu condiţia să fie ceva interesant şi frumos, ceva care să-mi dea un sentiment pe care nu l-am mai cunoscut. Cred că... *(Sună telefonul.)*

ZARE : Alo ! Da, draga mea. Da, poţi să pui supa la încălzit. Plec în următoarele două minute. Da, am să iau şi o pîine. Pa ! *(Închide. Se ridică, pregătindu-se de plecare.)* Mi-a părut foarte bine de cunoştinţă, dragul meu. Eşti un băiat de ispravă. *(Se îndreaptă spre uşă.)*

(Doru îl priveşte nedumerit, apoi îi întinde o hîrtie.)

DORU : Îmi puneţi şi mie un aviz pe...

ZARE : Un ce ?

DORU : Un aviz. Primarul e un tip cumsecade, dar speriat de formalităţi. Vrea neapărat o aprobare scrisă. De principiu, sigur...

ZARE : Dragul meu, dumneata m-ai înţeles greşit. Eu sînt de acord cu ideea dumitale, în principiu, mai ales cu gestul dumitale sincer şi generos, cu spiritul dumitale inventiv, activ, nonşalant... cum să-ţi spun, m-ai impresionat pur şi simplu... Eţetera. Dar aprobarea cum să ţi-o dau ? Pe ce bază ? Îţi trebuie o documentaţie, o argumentaţie, nu ? Chiar dumneata spuneai că astea sînt nişte crochiuri, nişte mîzgăleli făcute în grabă...

DORU : Mă gîndeam la ceva provizoriu, ca să avem pentru început o acoperire... o formalitate...

ZARE : Vai de mine ! Dar, dragul meu, eu sînt inginer, sînt director, nu-i aşa, lucrez în această meserie de aproape patruzeci de ani, aici, în judeţ, sînt o personalitate respectată. Crezi că eu dau aprobări aşa, la botul calului ? Ce-ar zice superiorii mei ? „Ăsta a înnebunit chiar acum, cu opt luni şi şapte zile înainte de pensie, s-a luat după un tînăr aventurier".

DORU : Dar am înţeles că şi dumneavoastră iubiţi aventura şi aţi visat la ea în forma sa cea mai pură.

ZARE : Da, sigur că da, am visat şi visez. Dar una e visul şi alta e realitatea... Visul e tentant, tulburător, fascinant... Realitatea — implacabilă, concretă, a dracului de concretă, înţelegi ? Eţetera...

DORU *(dărîmat)* : Deci...

ZARE : Dumneata vii, propui, faci şi pleci. Noi rămînem aici. Aici ! Eţetera. *(Sună telefonul.)* Iar şi-a adus aminte de ceva. Răspunde dumneata şi spune-i c-am plecat. *(Iese grăbit.)*

DORU *(la telefon)* : Alo ! Da. A plecat, doamnă. Chiar acum cîteva clipe. Cine sînt ? Da, tînărul inginer de care v-a vorbit soţul mai înainte.... Simpatic, da. Ce să fac ? Da, sigur. Deci, o sticlă de oţet şi hîrtie igienică. Cîtă hîrtie igienică ? Un sul, două ? Trei ! Perfect. Îi transmit imediat. Sărut mîinile. *(Închide telefonul şi deschide fereastra.)* Alo ! A zis să luaţi oţet. Şi hîrtie igienică. Şi grăbiţi-vă, că se răceşte ciorbica... tocăniţa... Eţetera... *(În timp ce închide fereastra, trist şi scîrbit.)* Aventurierule !

Tabloul 6

„Veni, vidi, vici"

Acelaşi decor ca în tabloul 4 ; adică sediul „Comandamentului". Doru, murdar pe mîini şi pe haine de ulei, iese din moară împreună cu Sofronie şi Miliţianul.

MILIŢIANUL : V-am spus eu c-o să meargă ? Merge !

SOFRONIE : Domnule inginer, sînt nevoit să v-o declar, deoarece mă obligă conştiinţa : aveţi geniu tehnic.

DORU : Pe dracu' !

SOFRONIE : Nu glumesc. Cum de-ați mitocosit dumneavoastră piesele astea ca să lasă un motor care să meargă, pentru mine e o minune.

DORU : Asta e un fleac pe lîngă ce încurcături am avut acum un an cu o hidrocentrală de pe Olt. Ba mergea, ba nu mergea. M-am dat cu capul de pereți zece nopți și zece zile. Și cînd colo, era un fleac.

SOFRONIE : Acum, că am terminat treaba, pot să mă duc și eu să beau o țuică mare ?

DORU : Poți, nea Sofronie. Îți mulțumesc pentru tot ajutorul.

SOFRONIE : În caz că am scandal cu nevastă-mea...

DORU : O trimiți la mine. Îi spui că eu ți-am dat aprobare să te îmbeți.

SOFRONIE : Dați-mi-o în scris.

DORU : Ce ?

SOFRONIE : Aprobarea. Ce e-n mînă nu-i minciună.

DORU *(îi scrie ceva pe o hîrtie)* : Poftim.

SOFRONIE : Mulțumesc. Hai, plutoniere !

(Cei doi pleacă. Doru vrea să intre în moară, dar apare, grăbit, Gheorghe.)

GHEORGHE *(panicat)* : Vezi că a venit unul de la procuratura județeană. Discută cu el !

DORU : Ce să discut ?

GHEORGHE : Nu știu. Dacă întreabă de mine, îi spui că nu știi nimic.

(Dispare. Peste cîteva clipe apare un tip durduliu, cu mapă, care inspectează lucrarea cu o figură încruntată.)

PROCURORUL : Bună ziua.

DORU : Bună ziua. Căutați pe cineva ?

PROCURORUL : Da. Pe dumneavoastră. Sînt de la procuratura județeană.

DORU : Cum vă numiți ?

PROCURORUL : N-are importanță.

DORU : Tovarășe Nareimportanță, luați loc.

PROCURORUL *(se așază și scoate un dosar din mapă)* : Am primit o sesizare în legătură cu această lucrare.

DORU : Așa...

PROCURORUL *(ironic)* : Îmi dați voie să continui ?

DORU : Vă rog. Sînteți invitatul meu.

PROCURORUL : Aș vrea să știu cu a cui aprobare ați executat-o.

DORU : Sînteți curios ?

PROCURORUL : Extrem.

DORU : Am depus la forurile județene documentația pentru aprobare. Chiar din prima zi a lucrărilor.

PROCURORUL : Și ?

DORU : Încă n-am primit răspunsul.

PROCURORUL : Și ?

DORU : Și ?! Între timp, noi am terminat lucrarea. Adică apa curge, roata se învîrtește și dă lumină. Uitați !

PROCURORUL : Și ?

DORU : Și — asta e. Acum așteptăm aprobarea.

PROCURORUL : Am impresia că trebuia invers.

DORU : În principiu, da. Întîi aprobarea și pe urmă lucrarea. Dar nu întotdeauna principiile se brodesc cu faptele. Chiar și dumneavoastră, acum, dacă ați vrea să dărîmați lucrarea — și bănuiesc că asta vă trece prin cap — aveți nevoie de o aprobare. Adică nu puteți dărîma fără aprobare o lucrare făcută fără aprobare. Aici e chestia nostimă, și pe asta am contat eu, înțelegeți ?

PROCURORUL : Cît a costat lucrarea ?

DORU : Un rahat. Cîteva mii de lei. Totul s-a făcut prin bunăvoință individuală și obștească.

PROCURORUL : Totuși, cît a costat exact ?

DORU : Exact, exact nu știu, dar nu cred să fi trecut de vreo zece mii. Un fleac. Menționez că transportul l-am plătit din banii mei personali și că mai am în buzunar o singură sută, care nu-mi ajunge să-mi iau bilet de accelerat pînă la București, ceea ce înseamnă că ori merg pe blat, corupînd conductorul, ori cu personalul, ceea ce n-aș dori nici dușmanilor mei personali, inclusiv dumitale, și că — notează și asta — n-am cu ce-mi plăti gazda și va trebui să-i trimit costul șederii din leafa viitoare.

PROCURORUL : S-ar putea să aveți mai mult de plătit.

DORU : Plătesc, nu contează : Am leafă, am de unde.

PROCURORUL : Cît v-au costat utilajele ?

DORU : Nimic. Le-am luat de la fiare vechi. N-am plătit decît cimentul și cheresteaua. Iar dacă e să-mi imputați, îmi imputați numai cimentul. Cheresteaua poate fi recuperată. Altfel, vă reclam. Că știu și eu să reclam.

PROCURORUL : Unde lucrați dumneavoastră ?

DORU : La București, la un institut de proiectări.

PROCURORUL : Puteți să-mi spuneți numele și adresa exactă a institutului?

DORU : Nu. E secret de stat.

PROCURORUL : Buletinul de identitate puteți să mi-l dați ?

DORU : Nu.

PROCURORUL : E tot secret de stat ?

DORU : Nu. Dar nu-l am la mine.

PROCURORUL : Nu-i nimic. O să ne mai vedem.

DORU : S-ar putea. Deși nu mi-ar face nici o plăcere.

PROCURORUL : Bună ziua.

DORU : Bună ziua. *(Procurorul pleacă. Apare Gheorghe, care stătuse ascuns după un copac. După el apare și Ive-*

niţa.) De ce ţi-e frică, dom'le ?

GHEORGHE : Cum, de ce ?

DORU : De ce ?

GHEORGHE : De ancheta asta ! Crezi că-mi pică bine o chestie ca asta înaintea alegerilor ?

DORU : Adică, ce se întîmplă ?

GHEORGHE : Cum, ce se întîmplă ? Nu mă mai alege !

DORU : Ce ?

GHEORGHE : Primar.

DORU : Foarte bine. Mai lasă locul şi altuia. Ce, te-ai născut primar ?

IVENIŢA *(în culmea indignării) :* Auzi ? !

DORU : Sînteţi foarte interesanţi, voi, ăştia, de pe-aici. Puneţi mîna pe o funcţie, cît de mică, şi n-o mai lăsaţi. Ehe !

IVENIŢA : Auzi ?

DORU : Aud.

IVENIŢA *(vrea să-i zică ceva urît, dar, între timp, au apărut Tase, Nino şi Didi, curioşi să asiste la scandal) :* Cine m-a pus pe mine să te primesc în casă ?

DORU : Dracu' !

GHEORGHE : Dracu' să te ia pe tine !

IVENIŢA : Şi să te ducă unde şi-a-nţărcat copiii ! *(Către Gheorghe.)* Ţi-am spus eu de-atunci că e nebun la cap !

DORU : Şi eu v-am avertizat că sînt bolnav. Am şi certificat şi reţete.

TASE : Şi noi avem.

DIDI : Cu toate astea, am muncit...

NINO : Forţaţi.

GHEORGHE *(alarmat) :* De cine ?

DORU *(precizează) :* De împrejurări,

TASE : Exact. Nu de oameni, de împrejurări.

NINO : Oricum, noi sîntem mîndri de această realizare. *(Către Doru.)* Se citeşte pe chipurile noastre mîndria ?

DIDI : Se citeşte.

NINO : Tu de unde ştii, că eşti analfabet ?!

DORU : Eu, personal, aş vrea să vă felicit într-un cadru festiv. Neavînd cadrul festiv, vă felicit în acest cadru particular. Aţi fost minunaţi. Nu numai că aţi muncit permanent, dar aţi şi creat o atmosferă propice : veselie, umor, bună-dispoziţie... Ştiţi cît valorează la un loc de muncă nişte elemente umane producătoare de bună-dispoziţie ? Aur !

TASE *(emoţionat) :* Vă mulţumesc din suflet. În numele meu şi al acestor colegi de breaslă şi viciu.

DORU : Dar ştiţi ce vreau să vă mai spun ? Că eu nu mă feresc şi nu mă jenez, ce-am în guşă şi-n căpuşă... Acest primar, aici de faţă, v-a vorbit îngrozitor, de urît, de... jignitor, de... murdar, v-a făcut paraziţi sociali, haimanale etici.

NINO : Primarul ? !

DORU : Da. În locul vostru, eu nu i-aş mai da nici un vot. Pe cuvînt.

TASE : Păi ce, rîndul trecut l-am votat ?

DORU : Nu ?!

DIDI : Şi tot a ieşit.

DORU : Atunci, dacă tot iese, votaţi-l. Aoleu ! Cît e ceasul ?

NINO *(se uită la ceasul de mînă, dar acesta s-a oprit ; îl scutură — nimic ! Apoi se uită la soare) :* Trei şi şapte minute.

DORU : Vai de mine ! La patru fix am tren. Mîine dimineaţă trebuie să fiu la serviciu. S-a dus concediul meu ! Vă salut şi mi-a părut bine de cunoştinţă.

(Le strînge mîinile lui Didi, Tase şi Nino. Gheorghe şi Iveniţa îl ignoră. Doru le face cu ochiul celor trei şi se se îndepărtează, fluierînd. Cîteva clipe de tăcere. Apoi apare, val-vîrtej, Dora.)

DORA : Unde-i ?

IVENIŢA *(după o pauză) :* Cine ?

DORA : El !

GHEORGHE : S-a dus.

DORA : Unde ?

IVENIŢA : La dracu' să-l pieptene.

DORA *(încurcată) :* Adineaori a venit cineva la noi acasă.

GHEORGHE : Cine ?

DORA : Cineva de la judeţ... Cred că era primul secretar. M-a întrebat de tine şi de el. I-am spus că sînteţi aici, dar l-am îndreptat pe alt drum, ca să ajung eu înainte, pe scurtătură, să vă avertizez...

IVENIŢA *(către Gheorghe) :* Prostule, acu' te-ai nenorocit ! N-ai vrut să mă asculţi pe mine, l-ai ascultat pe el. Unde-i aprobarea scrisă ? Unde-i ? *(Gheorghe tace.)* Hai să mergem. Măcar să nu te vadă cu moaca asta de lovit cu leuca. *(Gheorghe nu se mişcă.)*

NINO *(către cei doi colegi) :* În caz că... vom da noi raportul, nu-i aşa ? „Tovarăşe prim ! Subsemnaţii, aici prezenţi... Vă raportăm că..."

DORA : Vine !

NINO *(solemn) :* Atenţiune ! Alinierea !

(Didi şi Tase se aliniază alături de el, cu mîinile la chipiu şi cu lopeţile ridicate, ca nişte arme, pe umeri. Gheorghe se ascunde după un copac. Dora rîde de se prăpădeşte, cu faţa în palme.)

Epilog

Gara de Nord. A sosit un tren. Călătorii părăsesc peronul, cărînd după ei neveste, copii, bagaje. Figuraţia — după posibilităţi — va fi,

eventual, filmată. Doru aşteaptă în capătul peronului, îngîndurat. Trec toţi călătorii. Vrea să plece, dar mai întîrzie o clipă. Apare Dora, cărînd două geamantane. Descoperindu-se, cei doi au o surpriză care-i iluminează, brusc. Nici unul, nici altul nu sperau o asemenea bucurie. O bucurie pe care şi-o reţin cu decenţă. Doru merge spre ea şi-i ia geamantanele.

DORA : Pe mine mă aşteptai ?

DORU : Dar pe cine ?

DORA : Ştiai că vin ?

DORU : Ştiam că trebuie să vii pentru examen.

DORA : De cînd mă aştepţi ?

DORU : De două săptămîni.

DORA : La toate trenurile ?

DORU : La toate.

DORA *(emoţionată)* : Hai, că eşti grozav !

DORU : Stai să-ţi explic. *(Ridică cele două valize, dar le lasă jos, imediat.)* Ce dracu' ai în ele ? Parcă ai căra pămînt.

DORA : Într-unul am cărţi şi în celălalt hrană rece : slănină, cîrnaţi, afumături.

DORU : Grozav !

DORA : Ce vroiai să-mi spui ?

DORU : Ce vroiam să-ţi spun ? A, da. După ce m-am întors de la voi... Scuză-mă că nu mi-am luat, atunci, la revedere de la tine, dar eram presat de timp şi alte chestii.

DORA : Da, ştiu. Ai avut un schimb cam dur cu taică-meu.

DORU : Da, un schimb de idei... Mai ales cu maică-ta. Cum îţi spuneam, după ce m-am întors acasă, aveam o stare sufletească foarte ciudată, ceva nu era în regulă cu mine, eram neliniştit, n-aveam somn, îmi lipsea ceva. Stau şi mă gîndesc : dom'le, ce-mi lipseşte ? Îmi număr mîinile, picioarele, urechile, ochii, dinţii...

DORA : Părul..

DORU . Da, şi părul. Toate erau la locul lor. Şi, totuşi, aveam o senzaţie de...

DORA : Frustrare...

DORU : Exact. Era ca şi cum îmi lipsea o bucată de fiinţă. Cine crezi că era bucata ?

DORA : Eu !

DORU : De unde ştii ?

DORA : Pentru că chiar eu ţi-am provocat starea asta.

DORU : Tu ?!

DORA : Da. Să-ţi explic cum. După ce-ai plecat fără o vorbă, fără o promisiune, fără o speranţă, m-am supărat. Şi ţi-am transmis imediat chestia asta printr-un fascicul.

DORU : Care fascicul ?

DORA : Păi nu ţi-am spus ?

DORU : Nu.

DORA : Eu emit fascicule de idei şi sentimente spre orice punct uman doresc. Am această proprietate. Dacă vreau să anunţ pe cineva de ceva nu trebuie să-i scriu, să-i telefonez sau să-i telegrafiez, îi trimit un fascicul.

DORU : Din cauza asta aveam eu, uneori, impresia că sînt bruiat. Mă gîndeam la ceva sau visam şi, deodată, bizzzz !

DORA : Eu eram. Pot oricînd să iau un brevet pe chestia asta. Trebuie să găsesc, însă, formularea ştiinţifică : „Propulsie individuală... intensivă, volitivă şi..." cam aşa ceva...

DORU : Dar să ştii că eu simţeam că eşti tu. Tresăream şi strigam : E ea !

DORA : Sigur că da.

DORU : Hai să mergem.

DORA : Stai un pic. Stai să-ţi spun ce s-a întîmplat după plecarea ta. A fost nemaipomenit de nostim.

DORU *(se aşază amîndoi pe aceeaşi valiză)* : Spune !

DORA : Abia plecaseşi şi apare primul secretar de la judeţ. Tata şi mama o sfecliseră. Ştabul întreabă : „Unde e tipul ?" „Care tip ?" — zice tata, pierit. „Inginerul, zice, care a făcut chestia". Tata : „A plecat". „Unde-a plecat, cum îl găsim, cum punem mîna pe el ?" Tata : „Păi, anunţăm organele, îl găsesc ele, acum trebuie să fie deja în tren". „Să ştiţi, sare şi mama, bărbatu-meu n-are nici o vină, ăla l-a aiurit şi l-a zăpăcit, fir-ar să fie de escroc şi de haimana, c-a plecat fără să ne plătească masa şi casa pe douăzeci şi opt de zile şi jumătate !". „Dom' le, zice ştabul, trebuie musai să punem mîna pe el, să ne mai facă vreo zece de-astea în judeţ, plus că vreau să-l propun pentru decorare, cum îl cheamă, unde lucrează... ?" şi aşa mai departe. Tata rămîne cu gura căscată, mama — la fel, rîsul de pe lume ! „Păi, zice tata, nu-i ştiu numele, am uitat să-l întreb" ; mama zice : „Poate fii-mea ştie, că-i vedeam mereu şopotind". Dar eu zic în gîndul meu : „Păi cum, adică eu mă duc acolo, iar el să vină înapoi, aici ? Nu, zic, nu mi-a spus decît numele mic, şi ăla pe jumătate..."

DORU : Sper că nu l-ai spus !

DORA : Stai să vezi...

(Cortina cade, dar cei doi continuă să vorbească, străini de tot ce se întîmplă în jurul lor, ca două fiinţe îndrăgostite ce sînt.)